

ABRIL 2010

La Tosa

Simpàtic grup de comparses en la rua de Carnestoltes de Moià
(20 de febrer)

LA MUNTANYA DEL MARBRE S.C.P.

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - MOIÀ
Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58
Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE

Demani'ns pressupost!

Obert: feiners i dissabtes matí

Ctra. de Vic, 22-24 - 08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

CUINES PLENES DE VIDA.
TENDÈNCIES ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

Index

Editorial	3
Pluviomètrica	4
Vida municipal	4
Un conte de Maria de Bell-lloc de 1881, ambientat a Moià	5
Moianès Solidari	14
Caminades pel Moianès	18
Nou poemari de Josep Fàbrega	20
La gran nevada	24
El Molí Nou, nevat	26
L'Esplai	28
Carnevoltes	28
La font de la Falcia	30
Els beneficis de la soja	31
El senyor Calvet	32
Biblioteca de Moià	35
Publicacions	36
Pensaments caçats al vol	38
Pàgines de l'Institut	39
Notícies de l'Estany	41
Noticiari	42

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

ABRIL 2010

Any 64 Núm. 705

Redacció: Joies, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Fotografies: A. Clotet, S. Renom,
J. Soler, Arxiu Alsina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>
latosca@latosca.org

L'ALEGRIA DE LA PASQUA

Com a editorial d'aquest número, que els nostres lectors rebran entorn de la festa de Pasqua Florida, publiquem la lletra d'unes caramelles que ha compost el nostre company de redacció Carles Riera i Fonts.

Un esbart d'ocells a l'alba
—incessant anar i venir—
en un cel daurat, robí,
anuncien el missatge.

Amb llacet, camisa blanca,
somrients, de bon matí,
hem sortit a compartir
l'alegria de la Pasqua.

Nostres cants són de lloança:
des del cor, el serení
se'ls enduu a fer camí
per la vall i per la plana.

De bon grat, en tal diada,
sajolida o romaní,
la ballesta —un tendre bri—
us serveix adesiara.

Barretines a la plaça,
els carrers semblen florir,
l'aire és ple —ho és a desdir—
de color, de festa amable.

I al llevat de cada taula,
amb la mona del padrí,
brindarem amb un bon vi
per la pau, que sigui llarga.

Ho diem amb veu de plata:
ressuscita el goig més fi
de saber que Ell és aquí,
Jesús viu, la vida canta!

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Febrer del 2010

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	12,6	-3,8	4,6	6	3	1	SW	35	
De l'11 al 20	12,6	-7,6	1,9	5	4	1	W	41,7	
Del 21 al 28	13,7	-1	7,5	2	3	3	W	2,9	79,6

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet:

MeteoMoià: <<http://www.elmoianes.net/meteoMoia.htm>>

Visió del temps en directe: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam.htm>

Fotografia actualitzada sobre el temps: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam_Foto.htm>

ORDA MUNICIPAL

En el ple municipal del dia 15 de març del 2010 es va prendre, entre altres, el següent acord: APROVAR el Conveni de col·laboració i plànols annexos a formalitzar entre el departament d'Interior, Relacions Institucionals i

Participació de la Generalitat i l'Ajuntament de Moià per a la cessió d'una parcel·la de terrenys de superfície global de 3.552'04 metres quadrats i amb destinació al Parc de Bombers de Moià.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Visites diàries de
dilluns a dissabte

UN CONTE DE MARIA DE BELL-LLOC DE 1881, AMBIENTAT A MOIÀ

M a r i a de Bell-lloc és pseudònim de l'escriptora Maria Pilar Maspons i Labrós (Barcelona, 1841-1907). Activa sobretot entre 1865 i 1882, fou de les poques dones de l'època que aconseguiren publicar els seus textos literaris. La seva obra s'inscriu dins les formes literàries pròpies del romanticisme, precursors del modernisme literari, que, en el seu cas, ha estat definit com «un romanticisme medievalitzant, tradicionalista i moderat, d'àmbit rural» (1). De família procedent de Bigues i germana del folclorista Francesc Maspons i Labrós, és habitual en l'obra de Maria de Bell-lloc la inclusió d'elements d'arrel

tradicional, en especial de la seva zona de procedència, la vall del Tenes. En la seva producció abunden les narracions curtes i destaca una única novel·la, Vigatans i botiflers, ambientada a la plana de Vic durant la guerra de Successió.

El conte que presentem porta per títol «Nostre Senyor tanca una porta y n'obra una altra» i és una de les trenta-nou narracions publicades per Maria de Bell-lloc l'any 1881 en el recull Llegendas catalanas (2). L'argument és de caràcter romàntic i centrat en la caritat d'inspiració cristiana i en la benvolença dels designis divins, que no deixen mai ningú desemparat, tal com remarca el títol de la nar-

El Poble Nou amb la fonda del Remei, cap a l'any 1920 (fot. S. Renom)

ració: una noia amb els seus pares arriba a Moià de viatge, pas previ per a anar a l'Estany, i durant la nit els ensopega un aiguat que provoca grans destrosses, sobretot en els carrers més pobres de la vila; la filla considera que, en lloc de continuar el viatge, han d'esmerçar els seus recursos a ajudar la gent més pobre i perjudicada; per això mare i filla es dirigeixen a la zona de Moià més afectada, la Ciutadilla, per parlar amb una família desgraciada que, després d'haver patit la mort del seu fill a la guerra de Cuba, ara ha perdut la casa; per a arribar a la Ciutadilla els fa de guia un jove que troben pel camí i que, en un tomb d'aquells típics de l'argumentari romàntic, acaba resultant ser el fill de la família desgraciada, que reapareix sa i estalvi.

Més interessant que l'argument és la caracterització que fa de la vila de Moià i dels llocs que visita, sobretot del cambril del temple parroquial i de l'església de Sant Sebastià, on aprofita l'avinentsa per a introduir la llegenda de la creació de la imatge del sant patró de Moià per mans d'uns pelegrins identificats com a àngels. La descripció de Moià se centra en el raval més recent d'aleshores, el Poble Nou —on està situada la fonda en què sojornen— i en els carrers més pobres de la vila (la Ciutadilla, la Mànegua i el carrer de la Tosca), i en la manera solidària com hi sobreviu la gent, també de regust romàntic. Els efectes de la crema de l'any 1839 encara hi són presents i la qualitat de vida de la majoria dels vilatans de l'època és molt magra, sobretot en els carrers més perifèrics com els esmentats, però també els del Vall, Passareu o Mas-samsó, tots habitats en gran part per pagesos no propietaris. Pensem que pel juliol de 1863, quan es beneïren les noves campanes de l'església parroquial, el rector deixà escrit que, al repartiment de la sopa oferta pels padrins de les campanes, hi assistiren la xifra de set-cents pobres de la vila, una tercera part del conjunt de la població de Moià.

La descripció que fa de Moià Maria de Bell-lloc denota el seu coneixement de la vila. A partir de les dades que dona en el relat podem deduir que aquest està ambientat entre els anys 1869 i 1878. L'any 1869 el deduïm de la data de lliurament al cambril dels quadres del comte Sunyer i del rei Pere IV d'Aragó, pintats per Sebastià Gallés, quadres que ja són presents en la visita de les protagonistes del relat. La data final, 1878, la posem en la fi de la primera guerra de Cuba, causa de la suposada mort del moianès de la Ciutadilla. Aquestes dates també quadren amb la construcció prèvia de les carreteres i del Poble Nou (aquest conte es converteix, pel que sabem, en la primera referència en què apareix aquest topònim), però no lliga amb un altre fet. El conte transcorre durant un mes d'octubre en què es produeix un gran aiguat, fet que immediatament ens fa pensar en el que tingué lloc la nit del 7 al 8 d'octubre de 1863 i que produí grans destrosses a Moià i, fins i tot, la mort de les vuit persones residents al molí d'en Brotons (3). Molt probablement, Maria de Bell-lloc barreja un fet que li han explicat, l'aiguat de 1863, amb la descripció del Moià que ella mateixa havia conegut, entre 1869 i 1878.

Oferim el text amb l'ortografia modernitzada (comprentent-hi la regulació de la puntuació, l'ús de majúscules i minúscules i l'esmena d'alguna errata evident), per tal de fer-lo més llegidor. En canvi, hi mantenim la morfologia, la sintaxi i el lèxic originals.

Nostre Senyor tanca una porta i n'obre una altra

Acabava d'arribar davant de l'hostal de Moià la diligència que fa el transport des de dita vila a la de Caldes de Montbui i viceversa.

Entre altres dels passatgers, baixaren un senyor, una senyora i una senyoreta, que semblava ser la filla dels dos pri-

mers. Se coneixia que era la primera vegada que trepitjaven aquella terra, segons lo molt que preguntaven i lo que admiraven aquell bell país.

L'hostal, situat al bell peu de la carretera, per allí mateix a on se veu atravesada per la que va de Vic a Manresa, és un xic apartat de la vila i està entremig d'unes quantes cases que s'anomenen lo *Poble Nou* (4).

Des d'ell se veuen les belles planures que s'estenen al peu de la vila, les muntanyes mig pelades a causa de les guerres, l'encreuat de les carreteres, lo cementiri amb sa bella capella i, com qui va amunt, l'hermosa vila amb son bonic campanar formant corona mural, i per sobre la població, com traient lo cap, l'edifici dels Escolapis reposant al peu dels dos turons que resguarden a la real vila.

Encara que no era més que a l'octubre, los senyors que hi havien entrat demanaren foc, puix sabut és que allí quasi ni per l'agost s'hi coneix la calor.

Després d'haver-se escalfat i ben abrigat, sortiren de l'hostal i pujaren carretera amunt (5), visitaren l'hospital, la grandíssima i bella iglésia que fa recordar la de Montserrat (6), l'espaiós camaril de la Verge, notable tant per los molts records i datos històrics guardats i arreplegats allí per l'inginyós e infatigable sagristà, i los retratos dels benefactors que ha tingut l'iglésia, entre els quals s'hi veuen los del comte Sunyer, fill de Jofre, i el del rei en Pere IV d'Aragó (7).

S'hi veuen també vàrios escuts i, enmig d'ells, lo facsímil de la moneda amb què dita vila redimí sos alous i vas-sallatges.

Per tot lo seu volt hi ha poètics emblemes de Maria, voltats de bellíssimes inscripcions, i, per fi, moltes altres coses llargues d'enumerar i que valen la pena de ser visitades.

Los tres viatgers ho vegeren tot atentament, passant després als Escolapis, a on los ensenyaren lo petit museu que

La imatge de sant Sebastià, reproduïda en una postal de J. Gallés a principis del segle XX

estan arreglant, d'història natural, enriquit per los molts fòssils que es troben per aquelles muntanyes, i la biblioteca que amb gran constància i afanys recullen (8).

No volgueren tornar-se'n al *Poble Nou*, o sia a l'hostal, sens haver vist primer la miraculosa imatge de sant Sebastià, per qui la vila té particular devoció.

Com que el dia següent havien de marxar a l'Estany, a on los esperaven uns amics, i qual monestir volien visitar per haver sentit a parlar de sos bellíssims claustres, no tenien temps per perdre.

La ferra de la plaça de Sant Sebastià, o sia la sagristana o encarregada de la iglésia, agafà un feix de claus i, fent-les dringar l'una amb l'altra, obrí la porta, que ja era tancada.

—Aquesta imatge —los va dir— no es pot ensenyar sense que els ciris sien encesos, com se sol fer amb lo Santíssim;

perquè eixa imatge és miraculosa i feta de mans d'àngels.

—Nos volem contar com fou això? —digué la senyoreta.

—Prou —respongué la ferra.

—Era ja fa molts anys, lo menos tres o quatre-cents.

Una pesta que a tothom matava s'havia ensenyorit de Moià i tots los seus volts; crec que arribava fins qui sap a on, a Barcelona i tot: lo desconsol era gran; cases hi havia que havien quedat desertes. Llavors lo poble féu prometença al gloriós màrtir de construir-li una iglésia baix la seva advocació.

L'hospital, en lloc de ser a baix, prop la parròquia, com ara, era aquí, en eixa plaça, i servia no sols per a los malalts sinó per a recollir pobres pelegrins.

Doncs bé, un vespre, i quan ja s'havia votat lo fer la imatge i s'estava parlant de qui la faria que ho fes bé, sens trobar ningú a propòsit, trucaren dos pelegrins a la porta de l'hospital demanant acolliment per a aquella nit.

Enterats los pelegrins de lo que tenia al poble en tant fatic, demanaren una pedra i, tancant-se en una celda, prometeren fer la imatge.

L'ensendemà, veient que no eixien mai ni mai de sa celda, determinaren los veïns trucar a la porta, que estava tançada per dins, mes ningú respongué. Tractaren llavors d'obrir-la i, oh sorpresa!, los pelegrins no hi eren, i enmig la cambra hi havia un sant Sebastià fet d'una manera admirable, amb una encarnadura que pareixia natural.

Tothom ho tingué per un miracle i ningú dubtà que l'havien fet los àngels en forma de pelegrins.

La dona, mentrestant, encengué los ciris de dalt de l'altar i baixà la fusta que tapava el sant.

—Mirin, mirin quina carnadura més ben feta, i, amb tants anys com té, sembla que sia feta d'ahir.

Llavors los mostrà unes afegidures que tenia en los peus.

—I què és això? —preguntaren los visitants.

—Això és que la iglésia que allavors se féu al sant era molt petita, que la gent no hi cabia, per quant era tanta la devoció que a ell se tenia, que de tots los pobles veïns venien a visitar-lo, i en temps mals molts venien a habitar aquí a Moià, perquè des de llavors res hi pogué la pesta, fins un altre cop que semblava se'n volgués tornar a ensenyorir, i llavors se tractà de fer la iglésia més gran per a que hi pogués cabre tothom (9), i a qual obra tots hi devien contribuir, com així es féu, puix ningú cobrà jornal, ni els mestres de cases, ni manyans, ni rajolers, fusters, en fi, ningú absolutament, i foren tants los miracles que succeïren, que seria llarg de contar. A un carreter li caigué lo carro bolcat pel seu damunt i, amb tot i que anava carregat de pedres, cap dany rebé. Però lo més gran de tots fou que lo qui portava el sant lo dia de sa traslació, caigué mentres lo duia, i tothom cregué perduda per sempre aquella preciosa joia feta de mans d'àngels; l'home es desmaià i tot foren llantos i sentiment, mes lo sant no es féu a trossos com la gent se pensava, únicsament se partí aquesta part dels peus qual senyal se coneix i que fou afegit incontinent (10).

L'home aquell féu fer un sant de plata com a record d'aquest miracle, sant que fou guardat aquí fins al temps de la guerra del Francès, que fou robat per eixos (11).

Des de llavors ningú més l'ha tocat, perquè, si es trenqués, los àngels no en fan cada dia.

—Ah, sí, sí, és cert! —digué la senyora, encantada de la fe de la ferra.

Moltes altres coses los ensenyà, com foren los bonics quadros figurant escenes de la vida i martiri del sant, que són molt bons, i el quadro dels jueus de Madrid fent sagnar lo cos de Jesús crucificat (12).

Quan sortiren de la iglésia era fosquíssim, lo cel estava enterament cobert de

negres núvols i el vent xiulava amb tanta força que esfereïa.

—Jesús, quin temps! —digué la senyora abrigant a sa filla—. Sembla que tot se té d'arborar.

—Sí, sí, ja és vent narbonès —respongué la ferrera.

Vent narbonès,
que no plou ni aclareix
i quan s'hi posa s'hi coneix.

Li donaren una bona almoina per lo sant i, despedint-se d'ella, apretaren lo pas per a arribar quant ans a l'hostal, mes no sense ensopegar moltes vegades a causa de la fosca, i entrebancar-se altres tantes a causa del vent.

Tota aquella nit i tot l'endemà plugué d'una manera espantosa; semblava un diluvi, i com hi ha allí completa falta de sorra per a fer lo morter en les edificaci-

ons, d'aquí que l'obra mai surt molt forta, i que en casos d'aiguats s'estigui dins de les cases com enmig del carrer, filtrant l'aigua pertot arreu, per los teulats i per les juntures de les pedres en les parets.

En l'hostal distava molt d'haver-hi cap comoditat i encara crec que hi faltaven algunes coses poc menos que necessàries. En quant a la part gastronòmica, estava tot lo malament que podia.

Aixís és que els forasters estaven completament avorrits i passaven lo dia anant de davant a detràs i del detràs a davant per a veure si s'aclaria.

Lo vent bufava sempre amb més força; semblava que tot ho havia d'arrasar.

—Me sembla que acabarà per tirar la casa a terra, aquest vent —digué la senyora.

—Aquesta no —digué l'hostalera—, que és feta de poc i ben acabada.

Vista de la Màneg a la Ciutadilla, en una fotografia de la dècada de 1940 (fot. J. Renom)

Lo senyor mirà el sostre, que semblava un mapa, de tants trossos mullats, i les cassoles i gibrells escampats per aquí i per allà, posats per a tomar l'aigua que queia com per canals.

—Mes algú rebrà de segur —següí dient ella—. Moltíssimes cases estan consentides encara de la crema de l'any trenta-nou (13), i com sos habitants són pobres, no fan sinó apuntalar-les d'allí a on s'espatllen i sempre les tenen així, si cau no cau; ara figurin-se amb aquest vent tan fort lo que serà!

Com no era possible sortir a causa de que tot anava com una riera, escorrent-se l'aigua per lo pendent de la vila avall i llençant-se per la carretera, res sapigueren de lo que havia passat fins i a tant que parà la pluja.

—Valga'ns Maria Santíssima! —digué l'hostalera lo dematí del següent dia tot entrant-los la xacolata—. I les desgràcies que hi han hagut! En la Mànega (barri de gent molt pobre) han caigut dues cases, i a Ciutadilla (14) (barri un xic més apartat de la població i més pobre encara que el primer) una altra. I lo desgraciats que són, pobre gent! Figurin-se un matrimoni carregat de criatures, pobres a l'últim punt; lo fill gran que ja ajudava a son pare en lo treball, caigué soldat; mentres lo fill era a la guerra, es toleix lo pare, i com quan una persona és desgraciada tot li ve en contra, al sortejar-lo per anar a Cuba (15), tragué bola negra. Pobre minyó!, tan trempat com era i pensar que haja tingut de morir tan lluny dels seus i de sa terra! I ara, per acabar-ho d'adobar, los ha caigut la casa, que, encara que mig cremada i vella, a lo menos los hi servia per a aixaplugar-se. Ara no sé com ho faran, perquè lo que és ells pagar lloguer, no poden, ni per poc que sia.

—Y no ha pres mal ningú?

—Ah!, això no, gràcies a Déu. No calia sinó que encara tinguessen més desgràcies. Han sentit somoure's la casa i, ajudats dels veïns, han procurat fugir. Mes diu que han quedat tan esglaiats amb lo

soroll i tot, que encara no s'han dat compte de lo succeït.

—I el fill gran, morí a Amèrica?

—Tothom ho creu aixís, puix se sapigué que estava malalt del vòmit i després no se n'ha sabut res més.

—Mes, Senyor, de què viuen?, com ho fan, aquesta pobre gent?

—Tant a Ciutadilla com a la Mànega i carrer de la Tosca, és a dir, per tot allí a on viuen eixa gent més pobre, hi ha una germandor i caritat que els encantaria. Si vostès passessen per eixos barris a les dotze, que és l'hora de dinar, veurien a tots sos veïns assentats al mig del carrer, uns amb la cassola, altres amb la paella mateixa que ha servit per a coure son menjar, alguns pocs amb plat, partint-se lo menjar los que no en tenen, i si avui aquest té pa i els altres no, aquell pa se reparteix entre tots, com se reparteixen demà lo vi d'un altre, o la vianda del que en té. En ses malalties s'ajuden igualment; sempre paga el més proveït i es cuiden com si tots fossen de la mateixa família, i se n'entren los uns a les cases dels altres amb la mateixa llibertat que a casa seva. Les criatures, sobretot, mai se sap de qui són; avui mengen en la cassola d'aquest, demà les pentina aquella, un altre dia los renya un altre; crec que arriben quasi a no saber-ho ni ells mateixos.

Aixís és que aquesta pobre gent de la casa caiguda no han patit pas gana fins ara, mes això de no tenir casa ni gens de roba, que tota ha quedat allí xemicada aixís com també los trastos, que eren molt pocs, com ja es poden pensar, mes que al cap i a la fi els hi servien, mirin que és cosa ben trista. Perquè passar l'hivern sense una mala màrfega per a jeure i una mala conxa per a abrigarse...

A la tarda d'aquell mateix dia, la senyoreta, sentada darrere els vidres del balcó, estava mirant tots aquells camps inundats i aquelles carreteres per les quals quasi no es podia transitar.

Sa mare entrà en la cambra, i la vegé amb los ulls plens de llàgrimes.

—Què tens, filla meva? De què plores? —li digué tendrament.

—Ai, mamà! —respongué la noia—. Pensava que nosaltres que estem ben abrigats i que res no ens falta, nos havem estat ales-e-vent (16) aquestos dies trobant a faltar moltes coses que nos semblaven necessàries, mes que en realitat eren supèrflues, mentres que aquesta pobra gent de Ciutadilla no tenen ni un abric, ni un tros de pa, ni tan sisquera un jaç de palla per dormir; i nosaltres ens queixem, nosaltres que tenim de tot i que viatgem per gust, i per lo tant no deuríem dir res per les incomoditats que amb eix motiu passem! Mamà —afegí tímida i carinyosament—, ^no valdria més que, en lloc de seguir la nostra excursió, mortifiquéssim la nostra curiositat de veure coses, i los diners que en això devem gastar donant-los a aquesta pobra gent, a la que trauran de grans apuros?

Per tota resposta sa mare la besà enternida i, posant-se un abric, n'hi donà a ella un altre i li digué:

—Anem.

Quan elles sortien de l'hostal se vegé la diligència pujar penosament la costa.

—Quin acudit ha tingut aquest Ramon de fer lo camí amb un dia així! Pobres animals! Si ja no poden més! —digué l'hostalera.

—Nos farien lo favor de dir-nos quin és lo camí d'anar a Ciutadilla? —li preguntà la senyora.

—Agafin per eixa carretera —i senyalà la de Manresa—. Quan seran un tros per enllà, a mà dreta trobaran una pujada. Al capdamunt d'ella hi veuran un carrer de cases. Allí és a Ciutadilla.

Les dames se n'entraren per entremig del fang de la carretera, que quasi no en podien eixir; mes la bona voluntat val molt i, enfangant-se o no, anaven fent via poc a poc.

Quan arribaren a sota Ciutadilla, encara que no es podien perdre, no obstant, hi havia dos o tres caminets i estaven dubtant quin pendrien, quan passà per

son costat un minyó que, a pesar del fang i del mal semblant que tenia, semblava que no toqués de peus en terra, tant era son delit i lleugeresa.

—Nos sabríeu dir quin d'aquestos camins havem d'agafar per anar a Ciutadilla? —li preguntaren.

—A Ciutadilla? —respongué el minyó—. Si volen venir amb mi, jo hi vaig també.

Lo jove caminava tan de pressa que elles no el podien seguir, i ell, tot frisés, s'aturava de tant en tant per a esperar-ies. Amb tot, a l'arribar a l'entrada del carrer se deturà, i estigué una estona com per a prendre alè i forces.

La senyora preguntà per la gent de la casa caiguda, i, enterats tot seguit los veïns del per què venien allí les dues dames, les rodejaren esforçant-se cada un a pintar amb los colors més tristos les desgràcies d'aquella gent. Altres corre-gueren a avisar-los a ells, i, al ser les senyores davant la casa del veí que los havia recollit, la pobra dona ja estava davant d'ella mostrant-li la derruïda habitació.

Res quedava de l'edifici. Un munt de runa i pedres que semblava que fes un segle que no era altra cosa, i algun tros de fusta, de taula o post de llit, mig colgats, era l'únic que es veia. Feia enternir tanta desolació i ruïna.

—Ja no hi pot haver major misèria —deia la pobra.

De sobte llençà un crit, un crit indefinible, i, estenent sos braços endavant i arrencant amb un gran plor...

—Fill méu! —cridà—, fill meu! Oh! Vine, Pau, vine, que nostre fill ha tornat.

Les llàgrimes i sanglots ofegaren sa veu, en tant que el jove que havia acompanyat a les senyores l'agafava entre sos braços i l'omplia de besos i llàgrimes.

A tot això, en Pau, apoiat en ses cros-ses i acompanyat dels veïns, sortia també de la casa tot commòs i dient:

—A on és, a on és? Digueu-me, per Déu, si és cert.

No tingué de preguntar-ho més. Son fill, desprenent-se dels braços de sa mare, se tirà als seus, i després acollí en ells a tots los seus germans.

— Però com has tornat, fill meu? Nos havien dit que no et veuríem més. És acabada la guerra?

Tothom los rodejava, i per aquelles colrades cares corrien llàgrimes de tendresa. En quant a les dues senyores, res podien dir de tan commoses, i dolces llàgrimes corrien per ses galtes.

Què se'ls hi en donava ja, a aquella pobra gent, de la casa arrunada ni de res, si tenien a son amat fill entre sos braços, i si hi hauria ja qui treballés per lo sustento de la família!

Ell, son fill, fou lo qui s'entristí al veure tanta misèria i l'estat del seu pare.

— Vostre pare curarà —li digué la senyora—; Déu nos farà aquesta gràcia. Que prengui los banys de Caldes, si aquestos li són bons; que es faça tots los remeis necessaris, que tot se pagarà, i en quant a la casa, feu que vos ajudin un xic, que el gasto dels mestres de casa corren pel meu compte.

Impossible és descriure les benediccions d'aquella pobra gent i l'enterniment d'elles dues.

— Ah! Nostre Senyor no deixa mai —deia la pobra dona—. Quan més abandonat un se creu, és quan li ve major consol. Feia poc me creia la més infeliç criatura de la terra, i ara veig que só la més feliç: mon fill, mon fill perdut, és a mon costat; mon marit pot curar fent-li remeis, i nostra casa tornarà a alçar-se. Oh, sí! Déu tanca una porta i n'obre una altra.

— Oh, filla meva! —deia la senyora a sa filla tot tornant-se'n—. M'has proporcionat una felicitat que mai havia cregut. Què valen les diversions i teatros comparats amb això! Què em fa tenir-me d'estar d'algunes d'aqueixes coses, per lo gasto que anem a tenir, si nos han proporcionat la immensa felicitat de fer la ditxa dels altres i de presenciar una escena plena de tendresa y carinyo?

La filla no deia res, perquè la commoció i les llàgrimes embargaven sa parla.

Introducció, transcripció i notes:

JAUME CLARA I ARISA

Regularització lingüística:

JOSEP RUAIX I VINYET

(1) Seguim la presentació de Joan Armangué i Herrero al *Llegendari* de Maria de Bell-lloc (Fundació Privada de Bigues i Riells - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004) i la introducció de Carme Vila a *Vigatans i botiflers* (Barcanova, 1992).

(2) Maria de BELL-LLOCH, *Llegendas catalanas*, Barcelona, Tipografia Espanyola, 1881. El conte «Nostre Senyor tanca una porta y n'obre una altra» fou reproduït, més tard, en les revistes *La Veu del Montserrat*, de Vic (10 i 17 de novembre de 1883) i *La Il·lustració Catalana* (30 de juny de 1884).

(3) Vegeu Salvador FARRÀS I TRIA, «La riuada de 1863 segons Mn. Isidre Dalmau», *Modilianum*, núm. 11 (desembre 1994), pp. 25-32.

(4) El *Poble Nou* és el raval de Moià que sorgí en l'encreuament de les carreteres de Manresa-Vic, que havia arribat a la vila des de la part bagenca en 1860, amb la carretera de Mollet, que s'havia aturat en aquest punt en 1865. La primera edificació del Poble Nou fou cal Daies, construïda en 1866 (ja existien, però, cal Jaumet de l'Hospital, cal Drits i les cases del carrer del Remei). L'hostal —que portarà el nom de Fonda del Remei, com a mínim des de principis del se^{le} XX— havia estat construït poc després i era regentat per Ignàsia Estevanell i Tarter (casada primer amb l'hostaler Josep Balaguer i Llobet, després d'enviduar es casaria, cap a 1878, amb el també hostaler Agustí Fontdevila i Salvadó). Cal remarcar que aquest text de 1881 és el primer en què trobem documentat el topònim moianès del *Poble Nou*, dos anys abans que la Comunitat de Preveres acordés destinar un terreny en «un camp cerca lo poble nou, entre la carretera y lo carrer del Remei» per a construir-hi l'església del Sagrat Cor.

(5) L'actual avinguda de la Vila —anomenada per molts durant anys «la carretera»— es construí en 1866-1867. Per tal de salvar el desnivell que hi havia entre el Poble Nou i la baixada del Mestre s'hagueren de terraplenar els terrenys.

(6) El 19 d'agost de 1866 el diari *Crònica de Manresa* havia publicat: «Que Moya atesora un magnífich Camaril de la Verge que poch envidià à Montserrat y al Pilar de Aragó.»

(7) Segons les anotacions del capellà-cambrer de la Mare de Déu de Misericòrdia, Mn. Isidre Dalmau, els quadres del comte Sunyer i del rei Pere

IV d'Aragó, obra del jesuïta castellercolenc Sebastià Gallés, arribaren a Moià el 31 d'agost de 1869 i disset dies després es col·locaren a l'avantcambrà del cambril, juntament amb els dels sants Ponç de Planella i Pere de la Cadireta, el papa Urbà VIII i el bisbe Pere de Planella, tots obra del mateix Gallés.

(8) D'aquest museu d'història natural de l'Escola Pia se'n sap molt poca cosa. Segons Joan Florensa, l'any 1897 el col·legi escolapi de Sarrià tenia almenys dos-cents fòssils procedents de l'Escola Pia de Moià; per tant, és probable que procedissin del museu moianès, que en aquesta data ja s'hauria desmantellat (vegeu Joan FLORENSA I PARÉS, «Els museus, eines pedagògiques», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 89, Mataró, octubre 2007, pp. 23-30). Miquel Puig concreta que el nombre de fòssils procedents de Moià era de 220 i que en el museu del col·legi de Sabadell hi havia uns catàlegs «de los objetos traídos de Moya, cuyos objetos unos figuran en nuestro gabinete y otros en el de Vallés» (Miquel PUIG I REIXACH, *L'Escola Pia de Sarrià (1894-1995)*, Barcelona, Escolapis de Sarrià, pp. 231-232).

(9) L'església de Sant Sebastià s'havia construït l'any 1507 a l'aleshores plaça de l'Hospital, en el mateix lloc on, ja des de mitjan segle anterior, hi havia una capella. La construcció del nou edifici s'inicià en 1766 i no es conclouí fins a 1808.

(10) Aquest episodi no l'hem trobat documentat enlloc.

(11) Tal com ha estudiat Josep Galobart, la imatge de plata data de 1589-1590 i és obra d'Onofre Rafart i Felip Ros (vegeu Josep GALOBART, «La imatge processional de plata de sant Sebastià de Moià, contractada amb l'argenter vigatà Onofre Rafart i acabada per l'orfebre barceloní Felip Ros», *Modilianum*, núm. 23 (2000), pp. 3-20). La dada del robatori durant la guerra del Francès no sembla tenir cap fonament, ja que la imatge perdurà fins a la guerra civil de 1936; a més, segons testimonis

presencials que cita Mn. Isidre Dalmau, els francesos no pogueren obrir les portes de Sant Sebastià i aquesta fou l'única església de la vila que no robaren (Llogari PICANYOL, «Un manuscrito interesante de Mn. Isidro Dalmau sobre el patrón de Moya, San Sebastián», *Estudios históricos sobre Moya: segundo suplemento trienal de 'Modilianum'*, 1966, pp. 42-43).

(12) Aquest darrer quadre potser estava situat a l'altar de la Passió de la Sang de Crist, situat a la capella lateral. Segons Mn. Fortià Solà, aquest altar «responia a la devoció, llavors molt estesa a Catalunya, al Sant Crist miraculós de Berito, del qual es contava (traient-ho d'un dels sermons atribuïts a Sant Anastasi), que havia vessat sang per la ferida del costat, en ésser injuriat pel poble jueu» (Fortià SOLÀ, *Sanf Sebastià i el seu temple de Moya*, Barcelona, Impremta J. Prat Bernadàs, 1934, p. 58). El que no sabem a què fa referència és la menció de la ciutat de Madrid: ^potser a la procedència del quadre, a semblança de la col·lecció del cambril donada per l'organista Josep Elías?

(13) L'assalt de les tropes carlines, els dies 8, 9 i 10 d'octubre de 1839, representà la crema, total o parcial, de 273 cases del poble, més de la meitat del total.

(14) *La Mànega*: nom popular del carrer de Sant Pere, que seguia el curs del camí que menava de Moià cap a Manresa; s'havia anat formant a partir del segle XVII. Per altra part, *la Ciutadilla* (esmentada en el text sempre sense l'article) havia sorgit a principis del segle XVIII, per sota de la Mànega. Aquests topònims ja estaven plenament arrelats a mitjans del mateix segle XVIII.

(15) La primera guerra de la independència de Cuba es perllongà entre 1868 i 1878.

(16) L'original diu literalment *alasevent*, que interpretem com a integrant d'una locució *estar ales-e-vent*, no enregistrada en els diccionaris; deu significar 'estar com penjats'.

 GAS-OILS ROVIRA, S.L. CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA	MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tel. 830.12.25 AVINYÓ Antoni Pont, s/n Tel. 838.72.78 CALDERS Crta. de Manresa Km 18,4	
DISTRIBUCIÓ EXCLUSIVA		Campsa

MOIANÈS SOLIDARI

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

DE L'ANY 2009

Moianès Solidari, durant l'exercici 2009, va continuar el seu projecte de cooperació a l'Àfrica a través de l'Association Saint Camille, dedicada a l'atenció dels malalts mentals a la Costa d'Ivori i altres països veïns.

El dia 17 de febrer vam rebre la visita del fundador i director de l'associació, Gregoire Ahongbonon, amb el qual vam compartir una estona al vespre, a Can Carner de Moià, el testimoni de la seva tasca d'atenció als malalts mentals.

En els primers mesos de l'any vam transferir els recursos obtinguts que corresponien a l'any 2008 (12.000 €) a la Foundation IDA, entitat farmacèutica d'Holanda, per tal de finançar la compra de medicaments per a la Saint Camille. Ara, una vegada consolidades les aportacions rebudes corresponents a l'any 2009, farem un enviament de 11.500 €.

A continuació detallem les activitats fetes al llarg de l'any 2009 per cadascun dels grups locals de Moianès Solidari.

Castellterçol Solidari

El 16 de maig es va celebrar la Festa del Comerç Just, amb una parada de productes d'artesanía i alimentació i un benefici de 15 €.

El cap de setmana del 5 i 6 de desembre es va participar en la Fira d'Hivern amb llibres, roba i altres objectes de segona mà. Les aportacions i donatius, amb un total de 633,40 €, i la recollida de roba aniran destinats íntegrament a cobrir necessitats socials de la població a través dels Serveis Socials de l'Ajuntament, als quals, de moment, s'han lliurat 130 €.

Juntament amb altres entitats i associacions del municipi, s'ha pres part en la sessió participativa del projecte de disseny de l'Espai Jove a Castellterçol, que, conjuntament amb el Consorci del Moianès, estan elaborant els ajuntaments de Castellcir, Castellterçol, Granera i Sant Quirze Safaja.

Castellcir amb Tothom

Durant la Setmana Santa va restar oberta la exposició sobre la vida i les activitats de l'Association Saint Camille a la Costa d'Ivori.

El mes de maig es va celebrar la Festa del Comerç Just, en la qual un grup de nens i nenes es van responsabilitzar de la parada, que va aportar un benefici de 20 €.

Amb l'objectiu de recollir diners per al projecte de cooperació amb l'Association Saint Camille, durant els mesos de juliol i agost s'han celebrat, un any més, les ja tradicionals «Nits de música a la fresca». En el projecte hi estan implicats tant el músics com les persones que assisteixen als concerts, així com els nens i nenes que, algunes de les nits, ens han acompanyat amb les seves cançons, fent de la plaça de l'Era un espai acollidor on tothom gaudeix de la música i de la companyia de veïns i amics. A la caminada de la Festa Major es van recollir 140 € per al mateix projecte.

De totes les activitats i subvencions en va resultar una recaptació neta de 1.429 €, dels quals 529 € han servit per a cobrir ajuts socials al poble, a través dels Serveis Socials municipals. La resta (900 €) s'ha destinat al projecte de la Saint Camille.

Un cop més i amb l'ajut de molts veïns i veïnes s'han confeccionat al Casal les enramades de boix per a alegrar els nostres fanals del carrer Major i també els rams per a les portes de les cases que, juntament amb espelmes i loteria, s'han venut a tothom qui ha volgut col·laborar en la campanya d'hivern «Il·luminem la nit de Nadal pel Quart Món». Aquesta campanya va adreçada als infants del Casal del Raval de Barcelona, on s'ha fet arribar la quantitat de 1.100 €.

Calders Solidari

El dissabte 24 de maig es va organitzar la Festa del Comerç Just, amb una parada de productes a la plaça del mercat setmanal, davant l'escola. Els beneficis de la venda es van cedir a l'establiment de Comerç Just de Manresa.

El dissabte 25 de juliol es va celebrar a la plaça Major la VI Vetllada Poètico-musical, enmig d'un sopar popular. Van assistir-hi unes 130 persones. Poetes i músics locals i de la rodalia van amenitzar una bonica vetllada. En total es van recaptar 1.054 €, que foren destinats al projecte de la Saint Camille.

En la caminada popular de la festa major (setembre) cada persona assistent va fer l'aportació d'1 € a «Passos solidaris pel Moianès», seguint la campanya del desè aniversari feta l'any anterior a tot el Moianès. La recaptació total fou de 159 €, amb destinació també al projecte de la Saint Camille.

El dia 12 de setembre es va participar en la Fira d'Entitats locals, que va organitzar la comissió de festes de Calders amb motiu de la festa major. Vam muntar una parada i també un panell amb quadres de l'exposició de l'Association Saint Camille de la Costa d'Ivori.

El mes d'octubre, Calders Solidari va fer una ajuda puntual a un vilatà en situació de precarietat social. S'hi destinà un import de 80 € per a roba i calçat.

Moia

En col·laboració amb l'Ateneu La Pólvora, es va organitzar el primer cicle de cinefòrum. El dia 29 de març es projectà el documental *Mimi la joie*, que tractava la problemàtica de la dona i la sida a l'Àfrica Occidental; la presentació i el debat anaren a càrrec de l'antropòloga i professora de l'UAB, Anna Piella. El 19 d'abril *El conte de la democràcia* ens apropava al coneixement de la vida d'una comunitat indígena de Guatemala, de la mà d'Olga Cebada, sociòloga i membre de la ONG AlterNativa. El 17 de maig es va programar el documental *Hole in the wall II*, que ens informava sobre la vida dels palestins d'avui; Lídia Verger, antropòloga i treballadora social, féu la presentació de l'obra i moderà el debat.

El 17 d'abril es va inaugurar, a la sala petita del Casal, l'exposició «Els oblidats dels oblidats», sobre l'obra de l'Association Saint Camille, la qual restà oberta durant dos caps de setmana. Durant l'acte d'obertura de l'exposició es va projectar el documental fet per Televisió de Catalunya *Rialles contra la guerra*, rodat a la Costa d'Ivori durant la gira d'actuacions que, hi va fer el pallasso Tortell Poltrona i un grup d'animació, destinada als nens que havien patit una guerra civil que va dividir el país. El mateix documental és un testimoni eloqüent de l'activitat de la Saint Camille. Vam comptar amb la presència del director del documental, Carles Caparrós, que ens va aportar el seu testimoni personal sobre la gran tasca que la Saint Camille duu a terme amb els malalts mentals.

El dissabte dia 16 de maig a la tarda es va celebrar la Festa del Comerç Just. Va comptar amb l'actuació del grup d'animació infantil Ai Carai, les despeses del qual van ser pagades per l'ajuntament a compte de la subvenció per a activitats de sensibilització. Es va muntar una parada de venda de productes, que aportà un benefici de 23,25 €.

El 4 de juliol tingué lloc a la plaça Major una nova edició de la Festa de la Convivència, organitzada conjuntament amb diversos col·lectius de moianesos procedents de diferents països. Aquest any va tenir un format diferent del d'anys anteriors. A partir de les set de la tarda es va fer una mostra de jocs del món, molt participada per infants i adults; més tard van començar les degustacions de cuina de l'Equador, Mali, Veneçuela, República Dominicana, Marroc, Mèxic, Hondures i Catalunya i es va cloure la festa amb danses i músiques del món. Una vetllada de convivència intercultural per la qual calculem que van passar, al llarg de més de quatre hores, unes cinc-cents persones. Amb el canvi de format i la preocupació per no encarir el cost dels tiquets de degustació, la festa va generar un dèficit de 503,42 €.

Per la Festa Major, el grup mexicano-hondureny va muntar, al parc municipal, una parada de venda de *tacos mexicanos*, que havien tingut molt bona acceptació en la Festa de la Convivència. El benefici obtingut, 150 €, el van aportar per reduir el dèficit de la Festa.

Per tal de sensibilitzar sobre la situació de dificultats econòmiques que pateixen actualment una part de famílies moianeses, ateses per Càritas i els Serveis

Socials municipals, cada vegada més desbordats per les demandes d'ajut, es va realitzar, el darrer cap de setmana d'octubre, un «Gran recapte d'aliments». La crida feta va tenir molt bona resposta, amb aportacions de 432 quilos d'aliments. En aquesta tasca de sensibilització es comptà amb la col·laboració de sor Lucia Caram, fundadora del Banc d'Aliments de Manresa, que el dia 13 de novembre, a Can Carner, va fer una interessant xerrada amb el títol de «Solidaritat i vida en temps de crisi».

Abans de les festes de Nadal es va organitzar el sorteig d'una gran panera, que va ser possible gràcies a la col·laboració de TABIC (Agrupament de Botiguers i Comerciants) de Moià, amb les aportacions desinteressades de molts dels seus associats. La recaptació neta fou de 1.350 €, que es destinà a cobrir la resta de dèficit de la Festa de la Convivència i al projecte de la Saint Camille. La butlleta premiada no va ser venuda i, per tant, no es pogué adjudicar el premi. Com que hi havia productes alimentaris de caducitat curta es va decidir donar-los a la Llar dels Avets i reservar la resta de productes per[^] sortejar en una pròxima activitat realitzadora durant l'any 2010.

Les subscripcions ajuden

La Tossa

ESTAT DE COMPTES 2009

CONCEPTES	ENTRADES	SORTIDES
Saldo existent el 31 de desembre 2008		5.198,71 €
Total entrades any 2009		+ 19.216,24
Total sortides any 2009		- 15.348,05
Saldo existent el 31 de desembre de 2009		9.066,90 €
Ingressos campanya Saint Camille (corresponents a 2008)		
Ajuntament de Castellcir.....	4.250,00	
Castellcir amb tothom.....	1.700,00	
Ajuntament de Moià (resta any 2006).....	3.600,00	
Aïma.....	1.000,00	
Ingressos campanya Saint Camille (2009)		
Actes organitzats per Calders Solidari.....	1.213,00	
Ajuntament de Calders.....	650,00	
Col·lectiu de redactors de El Truc – Revista del Moianès.....	1.035,00	
Calendari Modilium (2008 i 2009).....	582,00	
Donatius.....	175,00	
Benefici venda productes Festa Comerç Just.....	38,35	
Panera Nadal – Moià.....	1.350,00	
Altres campanyes:		
Campanya Nadal (Castellcir amb tothom).....	1.100,00	
Campanya Nadal (Castellterçol Solidari)	633,40	
Quotes socis.....	1.082,00	
Altres ingressos		
Ajuntament de Moià (Espectacle Festa Comerç Just).....	480,00	
Interessos bancaris.....	0,44	
Condonació despeses bancàries.....	97,05	
Aport. grup mexicà -hondureny (parada Festa Major Moià)..	150,00	
Ingressos Calders destinats a atencions socials poble.....	80,00	
Destinacions recaptacions		
Ass. Saint Camille – Costa d'Ivori. (ingressos 2008).....		12.000,00
Casal d'Infants del Raval – Barcelona.....		1.100,00
Serveis Socials – Castellterçol.....		130,00
Atencions socials – Calders.....		80,00
Altres despeses		
Dèficit Festa de la Convivència – Moià.....		503,42
Grup d'animació Festa Comerç Just – Moià.....		480,00
Despeses bancàries.....		318,01
Impremta – Carnets Passos Solidaris 2008.....		736,62
TOTALS.....	19.216,24	15.348,05

Operacions posteriors al 31.12.2009 que corresponen a aquest any:

	Entrades	Sortides
<u>Castellcir amb tothom</u>		
Nits a la Fresca, Festa Major i altres.....	1.429,00	
Atencions socials poble (Serv. Socials Ajuntament)		529,00
Ajuntament de Castellcir.....	4.200,00	

Notes: Hi ha pendent de transferir a Cañete (Perú) 1.808 € (Castellterçol Solidari – 2008)
Es transferiran a l'Associació Saint Camille 11.500 € corresponents a la campanya 2009

CAMINADES PEL MOIANÈS

I dia 14 de gener es va fer la quaranta-sisena caminada de la sèrie organitzada per Rivendel. A les nou del matí sortirem des de la plaça de Catalunya o dels ànecs, de Moià, en direcció al polígon industrial del Prat, per a passar tot seguit pel costat del camp de vol i per la masia del Prat. Vam anar a veure la font, que rajava molt; es coneix que ha anat plovent, aquests últims dies.

Tot seguit vam anar cap als Clapers, deixant la casa a la nostra esquerra una mica apartada del camí que seguíem. D'allà vam anar, tot baixant, a trobar la riera del Gai, al lloc on s'ajunta amb el torrent Sec; enguany porten aigua ambdues rieres i, a més a més, ben neta.

Passada la riera vam prosseguir pel camí que ens hauria fet arribar al serrat de la Llebre, però el deixàrem abans, quan girava a l'esquerra i començava a pujar fort. Continuàrem per un camí que va pel costat del torrent Sec en direcció nord-est; el vam seguir fins al final, ja

que és un camí de desemboscar. Llavors hi ha un corriol que va seguint pel costat de la tanca de fil electrificat i que puja fort fins al serrat de la Llebre, al costat d'un camp. Al davant teníem la casa de les Closanes, un xic allunyada. Allà, en un planet on tocava el tebi sol hivernal, vam esmorzar tot contemplant el paisatge que ens envoltava. Des d'aquell lloc podíem veure el Grony de la Torre, la costa de Pol, Ferrerons, Moià i, a mida que anàvem girant, un bon munt de terra moianesenca.

Després d'escoltar una curta llegenda i amb els ànims renovats vam continuar un tros pel camí del serrat de la Llebre fins que aquest gira a la dreta en direcció a les Closanes. Nosaltres vam anar cap a l'esquerra, girant cap a ponent en direcció a Perers i passant per la vorera d'un camp fins a trobar un vell camí que s'ha convertit en corriol quan s'arriba a prop del torrent Sec. Fa anys era el camí d'anar a les coves del Toll, passant per Perers; ara, pel que es veu, no hi passa

Caramells de glaç als marges de la riera del Gai

ningú. Travessat el torrent Sec vam pujar fins a la casa de Perers, passant-hi pel davant i anant uns cent metres pel camí de la casa per a girar a l'esquerra en direcció a ponent. Arribant a una granja, vam girar a la dreta en direcció nord i tornàrem a girar després d'un centenar de metres, a l'esquerra en direcció ponent, per tal d'anar a veure la cista de Perers, que teníem a la nostra esquerra en un camp ermot. Pel que vam veure, aquella cista ha estat excavada per tot el seu voltant, suposem que per poder-la estudiar millor.

Tot seguit vam continuar en la mateixa direcció fins a trobar un trencant a l'esquerra que ens va fer girar cap al sud. Trobàrem una cadena i prosseguírem, girant altra vegada cap a ponent, per anar a trobar un corriol de vaques que ens féu baixar fins a la riera del Gai. Allà vam poder contemplar tot un seguit de balms amb una estesa molt gran de caramells de gel, una visió inèdita per a nosaltres en aquell lloc, molt bonica i

difícil de veure gaire sovint. Ens hi vam fer la foto del grup.

Seguint el curs de la riera per la seva dreta vam anar per un camí que ens féu arribar a l'antiga bassa del molí del Masot. Del molí, poca cosa en queda. Com que el lloc s'hi adeia, ens varen explicar una llegenda de moliners i, tot seguint camí, vam arribar al Masot. Passant pel costat de la casa vam continuar en direcció a ponent cap a passar pel costat de la casa del Pla-romaní. D'allà vam anar a sortir al polígon Pla-romaní i, travessant la carretera, seguírem l'antic camí ral, molt deixat i gairebé impracticable, fins a arribar al camí que mena fins a la granja de l'Arisa. D'allà vam anar a passar per sobre el pont de les Graus i, ja sense deixar el camí ral, arribàrem altra vegada a Moià.

Esperem que els participants en aquesta excursió agafessin ànims per a la pròxima, que ja veurem per on ens portarà.

Sebastià PADRISA

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

NOU POEMARI DE JOSEP FÀBREGA

/ diumenge dia 7 de març, al B»» Centre Cívic de Calders, va tenir lloc Tacte de presentació de Sis dies d'agost, de Josep Fàbrega. Bo i felicitant l'autor per aquest nou poemari publicat (i felicitant-lo també pels nombrosos premis que ha rebut recentment en certàmens literaris de tot el país), ens plau de reproduir el text que, durant Tacte esmentat, va llegir el professor calderí Lluís Cerarols i Cortina, autor igualment de diversos llibres.

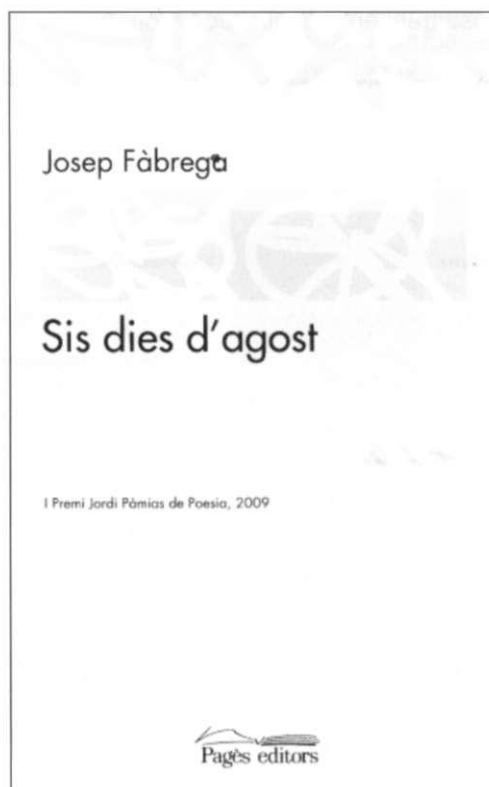
El 23 d'abril del 2006, ara fa quatre anys, en Josep Fàbrega i Selva presentava a Calders la seva primera publicació, editada per l'Ajuntament, que duia per títol *Postals de Calders*, un bell conjunt de sonets que tenia com a personatge central el nostre poble, amb els seus racons, els seus personatges, els moments del dia, els mesos de l'any, etc. A l'octubre del 2008 es publicava un llibret de poemes titulat *Camins d'hivern*, el qual recollia les impressions que l'autor tenia en el seu viatge en cotxe cadu matí cap a Moià per a anar a l'escola on va treballar els dos darrers anys abans de la jubilació. Avui presentem el tercer llibre de l'autor: *S/s dies d'agost*.

Deixeu-me dir abans d'entrar a comentar el llibre que, fins ara, l'obra poètica d'en Josep Fàbrega no s'entendria, o potser no existiria, si no fos pel fet d'haver vingut a viure a Calders. Ja vaig comentar en la presentació de les *Postals de Calders*, que, en venir a viure al nostre poble, en Josep va retrobar-se amb els seus orígens, ben lligats a la pagesia, a la naturalesa, a la solitud i serenitat, impossibles de trobar en la vida de brogit i gent que hi ha a ciutat. En Josep és fill de Cal Bos-

quetà, una casa de pagès de Súria, on va viure fins al final dels seus estudis de Magisteri, i on va amaranar-se de les vivències més íntimes i perdurables, les quals avui, molts anys més tard, li estan sortint a cabassats en forma de bona poesia.

En Josep Fàbrega és perfectament conscient de la importància que té Calders en la seva creació poètica i per això hi ha posat en forma de dedicatòria el seu sonet de les *Postals* titulat «Endevinalla», un acrostic on podem llegir: «T'estimo Calders».

Parlem, ara, de l'obra que avui presentem: *S/s dies d'agost*. Aquesta obra

ha estat guardonada amb el I Premi Jordi Pàmias de Poesia 2009, organitzat per l'Ajuntament de Guissona. Cal dir que Jordi Pàmias és actualment un poeta vivent ben conegut i reconegut i que ell mateix, des de la seva senzillesa i modèstia, tal com vaig poder comprovar dimecres passat en la presentació que vam fer a la ciutat de Lleida, ha lloat aquesta obra del premi que porta el seu nom. *S/s dies d'agost* és un poemari en què el títol mateix explica el motiu de l'obra. Es tracta de sis caminades fetes en solitari en matins o alguna tarda pels indrets de la vall del riu Cardener, seguint el sender PR-C 197 que fa poc temps es va inaugurar, o la zona de les Tàpies. Veiem, doncs, que una altra vegada allò que impulsa la seva creació és la nostra terra, el castell, el camí de Comelles, Bellvei, la Casa Gran, el Forat Micó, Pertegàs, etc.

El nostre municipi és un indret ben situat, però que no té cap singularitat ni bellesa que el facin especialment remarcable, al contrari del que passa amb altres llocs del món coneguts i admirats per molta gent. Tanmateix, en Josep Fàbrega ha trobat en aquest terrer humil, de camps i feixes conreades amb duresa durant centúries —avui molts d'ells abandonats—, en el riu de poc cabal que ha mogut discrets molins blanquers i fariners durant segles, en la torre mig derruïda del que queda del castell medieval, en les plantes de secà que creixen pels marges dels camins de rocs i pols, o en el sotabosc de pinedes de pi blanc de poca alçada..., un motiu per a la seva originària vocació poètica. Perquè l'autèntic poeta troba traces de bellesa en els racons més humils, en les situacions més quotidianes; la mirada del poeta és

Aspecte de l'acte de presentació del poemari: l'autor, dret darrere l'auditori, recita uns versos mentre es projecten a la pantalla imatges dels indrets al·ludits poèticament (fot. Elena Planas)

més aviat una admiració, com fan els nens, ingènua, neta, que no sap de prejudicis, ni de màrqueting, ni publicitat.

Després, aquesta mirada, aquest admiració, s'haurà de vestir amb llenguatge, i aquí és on es mostra l'art del poeta, en el flux harmònic del bon dir, en l'expressió més encertada, sorprenent, i per això bella. En l'obra d'en Josep Fàbrega hi trobem aquesta fusió entre l'admiració del nen que manté viu i el talent amb què llaura la terra feta de llenguatge.

Personalment, destacaria en aquest poemari, i en general en l'obra de l'autor, tres qualitats fonamentals: la primera és la mateixa llengua, el respecte a la llengua més genuïna. Ell mateix té escrit en la nota final del petit poemari —*Camins d'hivern*—: «Penso que els que escrivim hem de mirar de ser modèlics en l'ús de la llengua; d'aquí ve que m'escarrasso per mantenir viu el català que em van péixer els pares.» Aquesta actitud té avui dia més mèrit que mai davant la degradació a què sotmeten el català persones que tenen accés directe als mitjans de comunicació. En la poesia d'en Josep Fàbrega hi trobem la correcció i el rescat de termes de tota la vida i fins i tot d'alguns de propis del lloc on va créixer.

La segona qualitat és la musicalitat. Les paraules llisquen alegres, sonores, vives, harmonioses, no s'encallen ni sotraguegen, ni hi ha frenades a deshora; el conjunt dels seus versos són com peces musicals que tenen unitat, que posseixen un ritme intern, acompanyat o no de rimes, que mai no són carregoses. Arran del guardó guanyat per l'obra «Posta» del Concurs de Poesia Breu de l'Esplai d'Olot, Gemma Arimany va fer el següent comentari: «... em sembla que aquest poema l'ha escrit algú que no s'hi acaba pas d'estrenar, en això de la poesia: domina la llengua, el ritme, les imatges, l'estructura, i fa un poema rodó, que aconsegueix la meta que segurament s'havia posat abans de començar a

escriure les primeres paraules.» De fet, el Josep mateix m'ha comentat que sovint el que li desferma la creació d'un poema és una paraula que el va burxant per dins, com si li marqués el to general —i musical— de la peça sencera. El mateix Jordi Pàmias, en la petita nota de presentació del llibre que avui presentem, diu que «cal lloar l'eufonia dels versos i la gràcia del ritme».

En tercer lloc, diria que una gran qualitat de la seva poesia és la quantitat d'imatges precioses de colors, d'olors, de moviments, de sensacions, fins i tot d'imatges auditives. Vista, oïda, olfacte, gust i tacte són la matèria primera d'on sortiran metàfores d'una gran força i lluminositat. Sovint l'origen de les metàfores el trobem en les fines observacions de la naturalesa, metàfores que a vegades solament volen fer més intensa una petita descripció de la natura, senzilla, subtil. Permeteu-me que en posi alguns exemples de mostra. Per a referir-se a una petita excavadora que treballa prop d'on passa el poeta, diu: «Plàtans, pinyers, pollancre i algun àlber / xopen el tornàveu d'aquesta màquina / que esquerdilla el matí amb urpes de llauna» (p. 25). Per a referir-se a una vidalba enfiladissa en un saüquer, diu: «En un clot del rocam, sota la bauma / un clap de lledoners; i la vidalba / va paint en silenci una saüquera» (p. 26). Per a fer avinents els lladrucs matiners d'una gossada, diu: «És massa d'hora, avui, quan des de casa / escolto l'aldarull d'un munt de gossos / que esparraquen la nit —la matinada, / que ja són quarts de set» (p. 49). O per a referir-se el lleuger brogit del vent entre les branques dels pins, diu: «Pi blanc pertot. Les branques, secallores, / esperen fils de vent per dir mentides» (p. 52).

Altres vegades la simple observació d'un objecte vulgar la transforma en una metàfora de país, d'anhel de llibertat. Així, d'un avió que va cap al nord, en diu: «El ronc d'un avió mentre s'allunya /

deixa un ressò de trons que s'allargassa / cap aquell nord del somni que no arriba» (p. 49). O, encara, davant una simple cadena que tanca el pas d'un camí, diu: «Una cadena / que barra el pas. És un país, el nostre, / on veure cadenats ja no ens excita / la voluntat de treure les espases. / Ja fa massa anys que el jou ens afeixuga / i que naixem castrats i sense pàtria» (p. 41).

Altres vegades les figures metafòriques es refereixen a l'estat de l'ànima del poeta. La naturalesa sovint acabarà fonent-se amb l'estat anímic i haurà estat un mitjà per a expressar el brogit de la vida interior, sempre en moviment, sempre amb un toc d'insatisfacció, d'enyorança d'una plenitud perduda que potser mai no ha existit enlloc, que potser és tan sols en el desig originari dels homes capaços de mantenir viva aquesta ànima de poeta. I és en aquest sentit que crea un personatge recurrent que és present al llarg de tota l'obra. Aloma serà els altres jos de l'autor; sobretot, al meu entendre, serà el jo més originari que el poeta malda perquè vingui, perquè no l'abandoni mai, aquell jo, com deia en començar, que manté viva l'admiració, que ens acosta al nen espontani, enjogassat, creatiu, poeta. En altres moments, Aloma és la passió, la força, la seducció: «Baixa una mica tèrbola, avui, l'aigua / i se la sent que riu per la codina. / Aloma també riu quan se m'acosta / en un esclat de llum i de sal viva / i se'm sopluga al pit, llavors tremola / un pensament i em mira, i a les galtes / que es fan esca de mel i es fan penyora / li floreixen narcisos i assutzenes. / I sóc ric de sentir-ne la rialla / i d'heure'n el perfum i la presència» (p. 27). I Aloma, en un pas més, acaba essent dona, carnal, sexual, desig obert, tal com es veu en aquest poema sencer, el qual és bastant representatiu del to general del poemari: «Encara uns quants revolts. L'ombra dibuixa / un home gran, no vull dir vell, que porta / un quadern a la mà i una

motxilla / —un préssec, una poma i una pruna— / i el desig infantil de ser poeta / agarbonat al seny, que no a la rauxa. / Ella no vol que sigui dit i em tempta / amb boires transparents i nous miratges / i amb cent rínxols de llum i de mel tèbia / escrits allà on la pell es fa magrana. / Aparto quatre branques que em fan nosa» (p. 22).

I, malgrat ser *S/s dies d'agost* un poemari eminentment descriptiu i també emotiu, com acabo de dir, de tant en tant hi apareixen nítides reflexions ben fondes. Així, en trobar-se en el dia tercer davant el conjunt de tombes visigòtiques enmig del bosc —anomenades tombes de Pertegàs—, que l'Ajuntament ha fet netejar i endreçar fa un parell o tres d'anys, diu: «La pluja n'ha rentat tots els escaires / i s'ha endut el misteri que encobrien / des de la nit dels temps. Són despullades i blanques les entranyes, i marcides. / Algú n'ha profanat les esperances. / "Si parlo de la mort és perquè em moro" / va dir el darrer poeta. Te'n recordes? / No sé si cal de fer-hi més requesta. / Som el que som: mossecs i esgarrapades / per acabar, segur, perdent la guerra / i haver plantat ben poc, o potser massa / que no cal, m'hi faig fort, sortir als diaris / si tot el que saps fer és bufar cullera» (p. 59).

En conclusió: per tot el que he dit i sobretot per tot el que no he dit, i que cadascú de ben segur hi trobarà, aquesta obra és altament recomanable i de lectura profitosa. Com deia en començar, en Josep Fàbrega i Selva està produint poesies a cabassats. Si les *Postals de Calders*, *Camins d'hivern* i avui *S/s dies d'agost* són les primeres florides d'aquest homenàs de veu fornida, he de dir que enguany, fruit de molts altres guardons, sortiran publicats tres llibres més. Felicitem l'home que ha anat paint durant moltes dècades les seves vivències, que ara, com els ametllers que hi ha per aquí fora, fan una esclatant florida en forma de bonics poemes.

LA GRAN NEVADA

El diumenge dia 7 de març, al vespre, a Moià, va començar a nevar i va continuar fent-ho tot el dia següent, el dilluns dia 8. Fou un autèntic temporal de neu, que afectà gran part de Catalunya, i es considera la nevada més important des de feia uns vint-i-cinc anys. A Moià s'hi va posar un gruix de neu d'entre 45 i 50 cm.

Els problemes que la gran nevada ocasionà a la nostra vila van ser els normals i previsibles, tenint en compte que els dies següents continuà fent força fred i, per tant, la neu trigà a fondre's i

formà espectaculars caramells de glaç a les barbacanes de les teulades. Tanmateix, l'electricitat es va mantenir (només se sofrí un tall de fluid, el dimarts al matí, d'uns vint minuts), i les vies principals tornaren a ser transitables a partir del mateix dimarts dia 9.

No cal dir que aquells dies es van fer moltes fotografies. Perquè quedi constància d'aquesta nevada extraordinària, n'oferim unes quantes en aquestes pàgines centrals (a més de les que surten en altres llocs).

El campanar sota la neu que cau (8 març, fot. C. Illa)

La nevada al sector de la Colònia Vilardell (8 març, fot. C. Illa)

L'estanyol del parc, glaçat i amb uns troncs d'arbre caiguts al damunt (9 o 10 març, fot. S. Renom)

El carrer Marañón, amb la neu ja trepitjada (9 o 10 març, fot. M. Alsina)

EL MOLÍ NOU, NEVAT

• P * l dia 9-3-2010 rebia un correu W^m electrònic que deia: "Bon dia! Jo • • n també he fet unes fotos de cine.» Me les enviava Dolors Picanyol, de Moià, i m'adjuntava dues bellíssimes imatges de l'indret anomenat el Molí Nou, actualment un espai lúdic de la capital del Moianès.

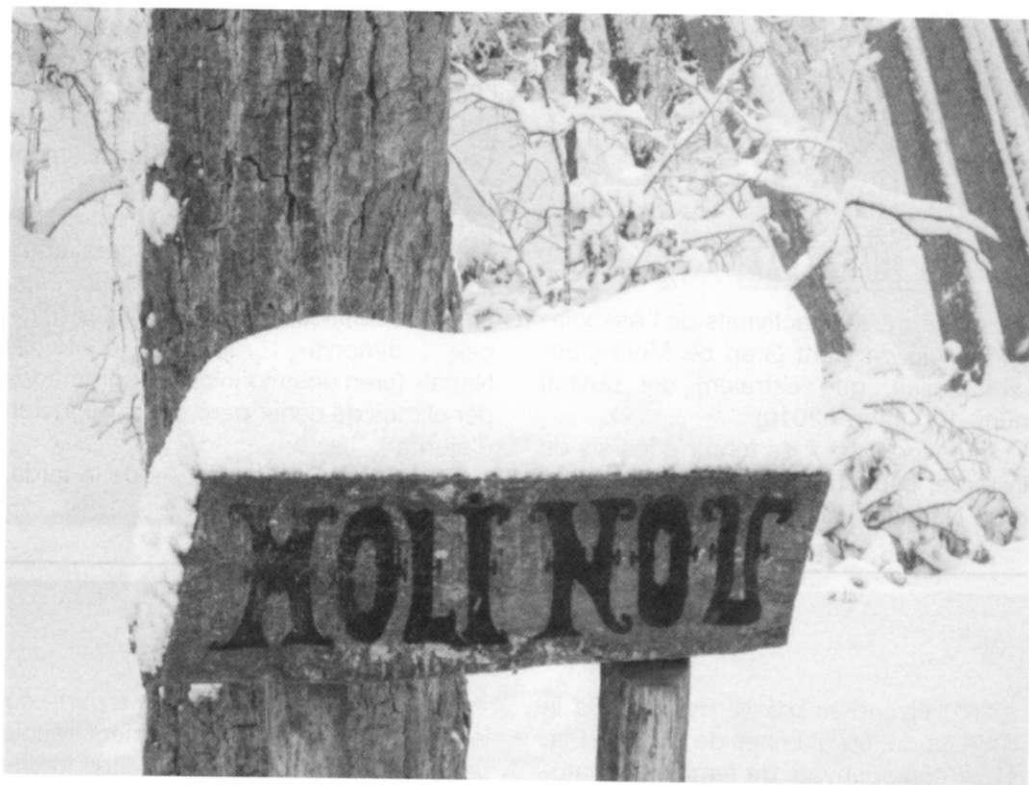
A l'altiplà moianesenc això dels molins ve de lluny. Està documentat que ja en el segle XI es començà a fer servir l'aigua per a moure els molins de cereals. Al Moianès hi ha restes de molts d'aquests molins hidràulics (més de seixanta), que funcionaren fins a finals del segle XIX. Des del lloc d'internet coneixercatalunya.blogspot.com, tot voltant per aquesta comarca natural hem fet una tasca de recerca i recollida d'imatges, de què

podeu gaudir en la galeria fotogràfica de www.moianes.net.

El Molí Nou, com la majoria dels molins del Moianès, estava instal·lat prop d'un corrent d'aigua. Com que aquests corrents, sovint, no tenen caràcter permanent o no són prou forts, els molins són amb bassa, és a dir, que l'aigua de les rieres s'emmagatzemava i, quan el dipòsit era ple, s'obria la comporta per a deixar anar l'aigua i moure el molí.

La Dolors, per tal de recollir aquestes imatges, va fer un trajecte que, atès el volum de neu, s'ha de qualificar d'arriscat. Però en va treure unes fotografies esplèndides.

Antonio MORA VERGÉS

L'ESPLAI

Heus ací les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià (l'Esplai), que extraïem del butlletí núm. 160 (febrer 2010):

Diumenge dia 7 de febrer a les sis de la tarda, espectacle de varietats amb el grup Narinant i el Mag Quico.

Diumenge dia 14 del mateix mes i a la mateixa hora, concert dels Cantaires de l'Esplai (lluïnt nova vestimenta).

Dimarts dia 16, excursió a Vilabertran i Garriguella, amb dinar a Sant Climent Sescebes.

Diumenge dia 21, a dos quarts de dotze del matí i a les sis de la tarda, actuació del Teatre Infantil i Juvenil Floquets, amb l'escenificació de «Un conte d'àngels i dimonis» i «Un altre conte de Nadal» (eren unes funcions programades per al mes de gener però que s'hagueren d'ajornar).

Diumenge dia 28 a les sis de la tarda, ball amb Raimon Russell.

CARNESTOLTES

El divendres dia 12 de febrer, a la tarda, els alumnes de l'Escola Pia, acompanyats de familiars i, naturalment, els mestres, van celebrar un «Carnestoltes escolar», comprenent-hi una rua pels carrers de la vila.

L'endemà, dissabte dia 13, a partir de les cinc de la tarda, l'agrupament escolta va organitzar un «Carnestoltes infantil», amb rua pels carrers, berenar de coca i xocolata per als nens disfressats i animació final.

Un aspecte del Carnestoltes escolar (12 febrer)

Alumnes de l'escola de dansa durant la gran rua (20 febrer)

Comparses disfressades de bombers (20 febrer)

El divendres dia 19 del mateix mes, a dos quarts de vuit del vespre, es va fer la rebuda del Rei Carnestoltes, anant de la plaça de Catalunya a la plaça Major, on tingué lloc el pregó de Carnestoltes i una sardinada popular.

L'endemà, dissabte dia 20, a partir de les set del vespre, es va desenvolupar la gran rua de Carnestoltes. Hi van participar trenta-sis carrosses i centenars de com-

parses, que desfilaren per carrers i places, començant pel carrer Onze de Setembre i acabant a la zona esportiva. En conjunt, molt color, música i llum, malgrat l'ambient fred. La rua va acabar, al cap de dues hores, al pavelló municipal, amb un sopar popular i ball, animat per Green Dog Events. Per la seva banda, l'Ateneu va organitzar, a les nou del vespre, un sopar de carmanyola, acompanyat de gresca.

LA FONT DE LA FALCIA

Laltre dia, tot caminant cap a la font de la Falcia, la nostra conversa era aquesta: tantes vegades que hi havíem anat quan es feien els aplecs de la Tosca! Era un punt de parada per a berenar o beure aigua. Ens havien explicat que, ara, la font rajava força i que algunes persones de Moià l'havien arreglada molt bé, amb passes per a travessar la riera, pedrissos per a seure, una taula de pedra i ben netejada de tota la farda de l'entorn.

Després de la gran nevada del dia 8 de març, l'aigua hi corre d'allò més. Els arbres del voltant són alts, la vegetació és densa i les parets rocoses de les baumes i dels marges són espectaculars.

El caminet per a arribar-hi és una mica solitari, però molt bonic. I, tot escoltant el soroll de l'aigua que corre riera avall, pots seure tranquil·lament en els pedris-

sos. Des del poble és una curta però bonica passejada.

Decidim de tornar cap a casa, perquè el dia ja comença a caure. Prop nostre ens acompanya un gos petit. No sé d'on ha sortit. Va sol, i de tant en tant fa dos lladrucs. Potser s'ha perdut, pobret!

Tot és pujada. Ja es veu el pont, la carretera i els horts de Castelnou, on la gent ja comença a treballar. És una imatge que assenyala que s'acosta el bon temps, la primavera. Deixem enrere el fort fred, la neu, el gel i les pluges.

Caminant amunt, comencem a veure el nostre poble, Moià, amb el seu campanar que sobresurt de les cases, que estan a recer de les costes. I, a més a més, podem gaudir de la posta de sol, sempre bonica i sempre sorprenent. Hores de tarda i de color.

D. FONTS

Lo font de la Falcia, després de la nevada

ELS BENEFICIS DE LA SOJA

La soja o soia és una lleguminosa originària de la Xina i el Japó, forma part de l'alimentació d'aquests països des de fa tres mil anys. Nombrosos estudis han constatat les seves importants qualitats i propietats nutritives. Incloure soja en la nostra dieta pot ser una eficaç estratègia de prevenció.

La soja pot reduir el risc de patir afeccions cardiovasculars. Se li atribueix una acció anticoolesterol pel seu aport en lecitina i isoflavones: El colesterol és produït pel nostre organisme o és aportat pels aliments de la nostra dieta. Es tracta d'una substància de vital importància per a l'organisme, sempre i quan hi hagi un adequat equilibri entre el colesterol «bo» (HDL) i el «dolent» (LDL). El seu desequilibri és un factor de risc que incrementa la possibilitat de patir malalties cardiovasculars. S'ha demostrat que la lecitina de soja, juntament amb la proteïna de la soja, afavoreixen el transport i distribució de colesterol i triglicèrids, reduint així el risc que suposa la seva acumulació en el fetge i en les parets de les artèries. S'evidencia, a més, que les isoflavones de la soja, sempre i quan vagin acompanyades de les proteïnes de la soja, disminueixen el nivell de LDL (o colesterol «dolent») i eleven el de HDL (o colesterol «bo») en casos d'hipercolesterolèmia, com també redueixen el nivell de triglicèrids, amb un beneficiós efecte cardiovascular. D'aquesta manera igualment ajuden en casos de pressió arterial elevada, mala circulació venosa, elevada pressió intraocular...

Recomanable en la menopausa i en menstruacions doloroses o molt abundants: Des del punt de vista funcional, el que diferencia la soja de la resta de lleguminoses és la presència significativa d'unes substàncies denominades

isoflavones, que, juntament amb la proteïna de la soja, exerceixen en l'organisme una acció similar a la dels estrogens (hormones femenines). Aquesta acció permet d'arribar a un equilibri hormonal, evitant així desajustaments en la menstruació, ja sigui perquè hi ha dolors, sigui irregular o sigui molt abundant.

Les isoflavones de la soja ajuden a atenuar els símptomes físics de la menopausa, com les sufocacions, la sudoració intensa... En no ser hormones però comptar amb els beneficis dels estrogens, no tenen els inconvenients de les teràpies hormonals substitutòries.

Actua com a antioxidant (contra l'envelliment cel·lular): Pel seu contingut en minerals, vitamines i àcids grassos Omega 6, la soja és un efectiu antioxidant per a l'organisme, cosa que es tradueix en un beneficiós efecte contra l'envelliment. Prevé la formació de radicals lliures produïts per l'activitat metabòlica, acció molt beneficiosa per a les cèl·lules del nostre organisme.

Ajuda a fixar el calci en els ossos, prevenint l'osteoporosi: Les isoflavones potencien la formació de teixit ossi. El seu consum habitual és recomanable en nens i adolescents en edat de creixement, per a enfortir el desgast en esportistes, per a la prevenció de l'osteoporosi (disminució de la massa òssia amb augment del risc de fractures) en adults i persones grans.

Pot prevenir el càncer de mama, matriu, pròstata i còlon: El consum habitual de soja pot prevenir el desenvolupament d'alguns tipus de cèl·lules canceroses, especialment càncers hormonodepenents. Aquest fet es va comprovar en observar estadísticament que les persones amb dietes orientals pateixen una menor incidència de tumors de matriu, pròstata i mama. Al Japó, on la ingestió d'isoflavones està entre els 20 i

50 mg al dia, la incidència de càncer de mama en dones és 8 vegades menor que a Europa, on la quantitat ingerida no arriba a 5 mg/dia. També en els càncers no hormonodepenents, com el de còlon, la soja i en particular les isoflavones juguen un paper important en la seva prevenció

El seu valor nutricional: La soja conté entre un 35% i un 45% de proteïna d'elevat valor biològic. El patró biològic en aminoàcids de proteïna de soja és el més complet dins les proteïnes vegetals.

Conté un 10% d'àcid linoleic (Omega 6) i entre un 6-8% d'àcid linolènic (Omega 3), amb els beneficis per a la nostra salut que això comporta.

La soja conté lecitina, un destacat nutrient fosfolipídic, amb una beneficiosa

activitat biològica sobre el sistema nerviós i circulatori.

La soja és una important font de vitamines liposolubles A i E, i hidrosolubles del grup B (B1 i B2). A més, és rica en minerals com el fòsfor, calci, magnesi, ferro i zenc.

Cal tenir en compte que les isoflavones i la lecitina de soja no tenen les propietats esmentades a no ser que vagin acompanyades de la proteïna de soja. Quan adquireu lecitina de soja o isoflavones procureu que sempre portin proteïna de soja; altrament no ens podrem beneficiar de les seves propietats.

Vanesa CORNELLAS
(Assessora Nutricare,
vcornellas@hotmail.com)

EL SENYOR CALVET

A tots els qui encara recorden el meu pare Quan baixo per l'avinguda de la Vila, els meus ulls, sense adonar-me'n, marxen cap a una caseta que hi ha a mà dreta. Allí va viure el meu pare, Josep Calvet, uns quants anys, quan en tenia prop de vuitanta.

A la part de davant hi ha una petita glorieta, que pel maig era ben plena de roses. Al darrere, un hort, que, com ell deia sempre, era fet a la seva mida, ja que era petit i fàcil de conrear, suficient per a plantar-hi uns quants pèsols i moltes maduixeres. En una de les habitacions del davant hi havia un piano. Mossèn Josep Miralpeix, aleshores beneficiat organista de Moià, hi anava sovint i li acompanyava les cançons que volia cantar, perquè no perdés la veu, ja que tota la vida havia cantat: així els dies no eren tan llargs.

Al menjador, a part de la televisió, que no mirava pas gaire sovint, hi tenia un

magnetòfon bastant gros, de molt bona sonoritat, on tenia gravades moltes òperes, però també molta música de cambra i moltes cançons. Wagner, Mozart, Bach, Schubert, Schumann eren els seus companys de cada dia, i la caseta vibrava amb totes aquelles meravelles. Aquest magnetòfon, que vaig regalar-li una vegada per Sant Josep, devia ser dels primers que van sortir al mercat. Era difícil de fer-lo funcionar, mai no vàrem saber com s'havia de fer per a gravar la

seva veu, cosa que temps després, i sobretot ara que he arribat al punt en què els records són més vius i més importants que mai, em sap molt greu. Però els meus fills eren petits i el negoci acabat de començar em tenia completament lligada.

A Moià, el meu pare coneixia tothom, i tothom el coneixia. Amb en Just Renom tenien moltes converses, sobretot de música, i a la botiga de Cal Quirze, on sempre hi havia una tertúlia molt agradable, hi anava sovint.

Arribat prop de la vuitantena amb molta salut, conservava quasi tota la seva alçada, la seva veu tan personal, el seu caràcter recte i noble, el seu geni a vegades una mica fort, una ferma constitució i una certa bohòmia molt empordanesa. Enamorat del seu Empordà, sempre deia que, quan el bon Déu va crear Catalunya, en arribar a la costa hi va posar més atenció i varen sortir dels seus dits veritables filigranes.

En el temps de la seva joventut, Palafrugell era una vila afortunada. El meu avi era taper i el meu pare en va heretar l'ofici. Tothom treballava tant com volia, perquè l'exportació de taps de suro a l'estranger era un negoci important. Vet aquí què diu dels tapers el magnífic cantaire d'havaneres palafrugellenc Toni Martín: «Els tapers eren diferents de l'altra gent. Es ficaven pertot arreu i feien sempre primers papers, trobaven bolets, feien arrossades, cuinaven i treien sardanes revesses, les ballaven, les cantaven totes i feien serenates.» El grup d'havaneres que dirigeix en Toni es diu precisament El Taper, en homenatge a tota aquella gent que varen donar-nos exemple de saber treballar i viure la vida amb alegria i pau.

Tot això també m'ho explicava el meu pare, i afegia: «En el temps dels bolets, si algú volia passar el dia al bosc i no anava a treballar, es considerava una cosa molt natural. I si la mar era bona i volia anar a barquejar, allò era primer que tot. Es

recuperava el temps un altre dia! A la platja es feien els millors arrossos que he menjat mai. Pescàvem tot el matí i sempre cuinàvem els homes.» Era quasi la mateixa descripció que he reportat abans, i quan ho explicava, sempre vaig remarcar en les seves paraules una fonda enyorança.

El meu pare cantava quan treballava tot llescant el suro. Tothom volia escoltar-lo i fins els encarregats feien els ulls grossos, perquè es paraven a escoltar també. Cantava a les festes, cantava a l'església i era molt conegut, no sols a Palafrugell, sinó en tota la contrada. Posseïa molts amics i tots plegats tenien la sort de comptar amb mossèn Piera, llavors vicari de Palafrugell, amb qui es reunien per parlar de música, de pintura, de poesia. Va aprendre moltes coses, va fer-se una cultura no gaire corrent en aquella època.

Però els humans som especialistes a esguerrar les coses. Aquella bonança, aquella pau, aquella germanor, un dia es va trencar. Varen venir vagues molt importants. La gent perdé la feina i l'alegria. Escric ara sense documentar-me, tal com el meu pare m'ho explicava. No em paro a buscar la raó ni el motiu de tot aquell desori ni he buscat dades precises. Però el fet és que ningú no cobrava. El sindicat es va reservar el dret de donar alguns diners als treballadors només en cas d'urgència acreditada. Un dia una dona va anar a veure els dirigents sindicals. La seva urgència era que les espardenyas dels seus fills estaven molt foradades i no podien anar decalços a l'escola. Li varen negar l'ajut. El meu pare, que pertanyia al sindicat, no hi va estar d'acord. Tots els «grossos» s'havien reunit la setmana abans per fer un «sopar de duro» (ara potser en diríem un «sopar d'empresa») i, si hi havia diners per a un sopar, no n'hi havia per a aquelles espardenyas?

Malament rai. El contestatari Josep Calvet va caure en desgràcia. Llavors ja

no era amic del sindicat ni dels amos. El marit de la seva germana, casada de poc, tenia una barberia. Doncs el pobre barber es va quedar sense feina. Ningú no anava a afaitar-s'hi ni a tallar-s'hi els cabells. En aquell moment algú li va dir: «Què hi fas, a Palafrugell, amb aquesta veu que tens? Vés a obrir-te camí a Barcelona. Estaràs tranquil i aprendràs.» «Però com?» Li varen posar a les mans una carta. Una carta per a en Francesc Cambó, el polític que, com tots sabem, va ser un dels més importants dirigents del moviment nacionalista català.

Ja tenim, doncs, en Josep Calvet a Barcelona. Va arribar-hi el dia de Sant Ponç. Caminant a l'atzar va anar a parar al carrer de l'Hospital, on tenia lloc la fira de cada any. El primer que va pensar era que aquell carrer era massa estret per a fer-hi un mercat. Després, sempre associaria l'olor de l'arrop, de la mel, de les bresques i de les herbes remeieres amb el seu primer contacte amb la ciutat.

En Francesc Cambó el va rebre molt

bé, amb molt interès i amb moltes ganes de ser-li útil. El va enviar el mateix dia a don Eusebi Bertran i Serra, un industrial tèxtil considerat en aquella època el primer empresari cotoner del món, amant de l'art i protector de molts artistes que despuntaven. Per cert, que uns dels seus fills va seguir el mecenatge del pare. Josep Antoni Bertran fou el qui, molts anys després, ajudà la Montserrat Caballé des dels primers anys de la seva carrera. Gràcies a ell tenim una figura del *bel canto* coneguda i valorada internacionalment.

Tot va anar molt de pressa. Aquella mateixa setmana en Josep Calvet va fer unes proves de música, de veu i de dicció. Encara no havien passat quinze dies que tenia mestre i allotjament, tot a càrrec de don Eusebi, que també li va donar tot el seu suport moral. Una nova vida va començar per al meu pare, completament diferent de la que havia dut fins llavors.

(continuarà)

M. Teresa CALVET

¿Ja tens el llibre
Moià, sempre Moià,
de Liduvina Daví?
Es troba a les llibreries de la vila.

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

BIBLIOTECA DE MOIÀ

L'estiu de l'any 1935 s'inaugurava la biblioteca de Moià. Enguany, 71 anys després, commemorarem els seus setanta-cinc anys. A la biblioteca ho celebrarem diverses vegades i de diverses maneres. La primera ja la tenim a la vista: finalment, serà el divendres dia 7 de maig, amb l'estrena d'un espectacle musicat, *El conte de sant Jordi*, a càrrec de l'Escola de Música, que celebra els seus vint-i-cinc anys, i el grup de teatre El Tamboret. Per motius d'espai, farem dues sessions, una a les sis de la tarda i l'altra a les set. No us ho perdeu.

Per altra banda, setanta-cinc anys donen per a moltes històries, molts records, moltes peripècies, i voldríem demanar-vos, als qui ja porteu molts anys a l'esquena, si ens podeu fer arribar el vostre record particular sobre els primers anys de la biblioteca, sobre les

vostres lectures, les primeres activitats culturals que s'hi van fer... Totes les vostres aportacions les penjarem al blog de la biblioteca (www.biblioteca.moia.cat). Esperem els vostres escrits. Ens els podeu dur directament a la biblioteca o bé enviar-los per correu electrònic (b.moia@diba.cat). Agraïm per endavant la vostra participació.

Durant el mes de febrer hem tingut una exposició de dibuixos de l'artista moianès Climent Romeu, de la qual us adjuntem una imatge. I, amb els més joves de la biblioteca, l'1 de març vam tornar a fer un taller de punts de llibre, per tal de participar en el concurs convocat per la Biblioteca de Vic; a veure si aquest any tornem a tenir sort. Per acabar, anotem que el 5 de març es va fer la quarta i darrera trobada dels participants en l'Atrapallibres, amb «L'Ottolina i la gata groga».

Dibuix de C. Romeu

El taller de punts de llibre

PUBLICACIONS

n aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb **Warn** Moià o el Moianès o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim tres apartats: fullets, revistes i diaris.

Fulletts

Recentment han aparegut els següents fullets o prospectes:

—«Serveis turístics del Moianès» i «Fires i festes del Moianès», tots dos editats pel Consorci del Moianès.

—«Els forns de la calç», editat pel Consorci, l'Ajuntament de Calders i El Forn de la Calç.

—«L'Estany», editat per la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de l'Estany, dins la sèrie «Itineraris a prop de Barcelona, Turisme total».

—«Turisme rural al Castell de Castellterçol», de la sèrie «Turisme rural».

Revistes

En l'apartat de revistes, i començant per les editades a Moià o rodalia, hem vist:

—el número 41 (2n semestre 2009) de *Modilianum*, revista d'estudis del Moianès, amb 96 pàgines;

—el número 72 (gener 2010) de *Super Sopa*, revista de l'Escola Josep Orriols i Roca, amb 32 pàgines de temàtica escolar;

—el número 67 (febrer 2010) de *Guaiteu!*, full informatiu mensual de la comunitat dels Avets, amb 3 pàgines en format digital;

—el números 3 (març-abril 2010) de *El Polvorí*, revista de l'Ateneu La Pólvara de Moià, amb 22 pàgines respectivament.

Passant a les revistes de fora, hem vist:

—el número 28 de l'anuari *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona 2009), que publica una nota bibliogràfica sobre el següent treball: Josep Galobart i Soler, «La Consueta de la parròquia de Sant Pere de Viladecavalls (c. 1654)», dins *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, XV (2007), 317-350;

—els números del 31-1-2010 i 21-2-2010 del *Full Diocesà* de Vic-Solsona, que publica, respectivament, els següents articles de Carles Riera: «Una conversa tot viatjant amb un teòleg» i «Viacrucis per a adolescents i joves a Montserrat»;

—el número del 18-2-2010 del setmanari *Catalunya Cristiana*, que dona compte de la publicació de *Descobrim Jesús. La llum*, de Toni Matas (guió) i Picanyol (il·lustracions), de l'editorial BCNmultimedia, col·lecció Descobrim, Barcelona 2009, 44 pp.;

—el número 70 (I trimestre 2010) de *Llengua Nacional*, que publica els següents treballs d'autors moianesos: «Pronom abusiú en perífrasis», de Josep Ruaix i Vinyet (pp. 33-36), i «El verb *fer* com a verb vicari», de Carles Riera (pp. 37-38), com també una ressenya (del llibre *La composició culta en català*, de X. Rull) signada pel mateix C. Riera.

Diaris

Passant als diaris, hem trobat les següents notícies (que donem per ordre cronològic i, si no diem res, es tracta del diari manresà «Regió 7») d'interès per a Moià i rodalia i la seva gent:

—15-2-2010 (*El 9 Nou*): «S'ha constituït a Moià la societat Alababala, SL, dedicada als serveis relacionats amb l'àmbit editorial, inclosa la comercialització de llibres i revistes. Administrador únic: Eduard Altarriba Bigas, c/ de les Joies, 11, mas Cal Bigas».

-16-2-2010: «Els lladres de coure tornen a la línia telefònica d'Urbisol». La «meteoimatge» és l'estanyol del parc de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa Casanova.

-16-2-2010 (*La Vanguardia*): En un reportatge sobre la comissió parlamentària d'investigació sobre l'incendi d'Horta de Sant Joan apareix una fotografia amb els comandaments dels agents rurals de Catalunya, entre ells el moianès Antoni Mur.

-17-2-2010: «Els veïns de Castellterçol serveixen 4.000 plats d'escudella grassa. Els escudellers van muntar una zona de cobert per poder-se protegir de la pluja, la qual no va impedir la festa».

-18-2-2010: «Medi Ambient ampliarà de 8.500 hectàrees l'espai natural del Moianès». La «meteoimatge» és la balma del Gai, de Moià, amb tot de caramells de glaç, foto enviada a la redacció per Agustina Martínez Paixau.

—21-2-2010: la «meteoimatge» és una vista de Castellterçol, fotografia tramesa a la redacció per Joan Capdevila.

-23-2-2010: «El dietari moianès de Joan Estevanell durant la guerra civil, ara en llibre. El volum editat pel Museu d'Història de Catalunya tracta de la seva tasca per salvar el patrimoni de la vila».

-24-2-2010: «Confirmen l'absolució del pilot de l'ultralleuger accidentat a Moià. La família de la víctima mortal afirma que lluitarà "fins que es demostrï que hi va haver negligència"».

—25-2-2010: la «meteoimatge» és la font de la Blada de Castellterçol amb grans candeles de glaç, foto enviada a la redacció per Joan Capdevila.

-26-2-2010: «El Tribunal de Cuentas obre una investigació sobre les finances municipals de Moià. Les presumptes irregularitats que PSC i CiU van impedir que fossin escatides pel síndic català passaran examen a Madrid. La magistrada envia al fiscal la denúncia de MARERC», notícia de primera pàgina, ampliada a l'interior.

-26-2-2010 (*El 9 Nou*): «Victòria del ciclista moianès Jaume Morales en la Cursa Social de Cassà de la Selva». «El moianès Iñaki Baldellou (CT Manresa), primer Sub-23 en el duatló d'Igualada».

-27-2-2010: «Examen de debò a Moià», editorial sobre la gestió econòmica de l'Ajuntament moianès.

-1-3-2010 (*El 9 Nou*): «Colluspina tindrà un vehicle polivalent per al manteniment dels serveis urbans». «L'equip Oxigen venç el Raid Fred i l'Open de Castellterçol».

—2-3-2010: «Cària Ubasart és primera a l'open estatal cadet. La judoca del Judo Moià va lluir a Fuenlabrada (Madrid) i ja té pràcticament assegurada una plaça per al campionat d'Espanya a Salamanca».

—3-3-2010: «L'atur creix a les comarques centrals per sota de la mitjana de Catalunya al febrer. Dades de Moià: total gener 2010, 326; total gener 2010, 313; total febrer 2009, 276; diferència mensual, 4,15%; diferència anual, 18,12%». «Moià reprendrà immediatament les obres del nou ambulatori, aturades da fa més d'un any. Per a desencallar els treballs, l'Ajuntament esperava rebre el compromís per escrit que ara ja té de Salut conforme que la Generalitat n'incrementava el finançament». La «meteoimatge» és el saltant d'aigua del Molí d'en Brotons, amb trossos gelats, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa.

-4-3-2010: «Petanca: El Cortès i el Moià jugaran la final de la Copa President a les pistes del Recreatiu de Santpedor».

—6-3-2010: la «meteoimatge» és una vista de Castellterçol (per error, el diari deia «de Moià»), foto enviada a la redacció per Carles Illa.

—9-3-2010: «La nevada paralitza la Catalunya central i crea el caos general a l'àrea metropolitana. El temporal de neu més important des del 2001 inutilitza serveis i carreteres i converteix el país en un gran col·lapse», reportatge sobre la

nevada del dilluns dia 8 de març, amb una fotografia de Moià.

-10-3-2010: «Judo: Ramon Roca, del Moià, es corona campió estatal».

-11-3-2010: «Petanca: El CP Cortès supera el CP Moià i s'adjudica la Copa President».

-14-3-2010 {Avui}: «Shakespeare gastronòmic de la Fura dels Baus. El grup prepara un "Titus Andronicus" amb elements de cuina basca».

—16-3-2010: la «meteoimatge» és una vista de l'Estany, amb neu, fotografia tramesa a la redacció per Naki Bosch.

—17-3-2010: «Moià obté el solar per al parc de bombers amb un conveni

que l'oposició qüestiona. MAP-ERC i PSC consideren que l'acord pretén compensar en excés el propietari del terreny».

—18-3-2010: la «meteoimatge» és una vista del campanar de Moià des d'una finestra «enreixada» per candeles de glaç, foto enviada a la redacció per Francesca Guiteras.

-18-3-2010 (*La Vanguardia*): «La Fura dels Baus debuta en la Scala con un "Tannhäuser" deestética Índia. Revolucionario montaje de la òpera de Wagner en el templo lírico milanès».

-20-3-2010: «Calders farà una neteja d'un tram de riu, avui».

PENSAMENTS CAÇATS AL VOL

Qui vulgui collir la mel ha d'estar disposat a aguantar les fiblades **de** lesabelles.

Els vicis es poden estabornir, però els costa molt de morir-se.

Hi ha silencis que són terribles, com els d'un casat de nou que s'ha empassat un os en la primera nit de bodes.

Les bufetades deixen morats, però com més blaus, menys corregeixen els defectes.

El vi fa esbombar els secrets més amagats.

La lluna s'encongeix quan surt el sol.

La paciència té arrels amargants, però també fruits dolços i succulents.

Un dia llarg existeix perquè al nou li costa d'arribar.

Per llargues que siguin les nits, sempre fa cap un nou dia, carregat de sorpreses.

Sebastià CODINA
(«Vacarisses», juliol 2008)

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DP: Carme Mendoza Saera
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

PÀGINES DE L'INSTITUT

Visita a l'Espluga de Francolí

El dia 17 de febrer, noranta-dos alumnes d'ESO, acompanyats de sis professors, van visitar l'Espluga de Francolí. Dividits en quatre grups, visitaren les coves que precisament donen nom a aquesta població, on van descobrir l'evolució humana des del paleolític fins a l'actualitat a través de recursos didàctics com audiovisuals, dibuixos, gràfics i diorames.

Com a complement de la visita, els alumnes van participar en un taller d'excavació arqueològica.

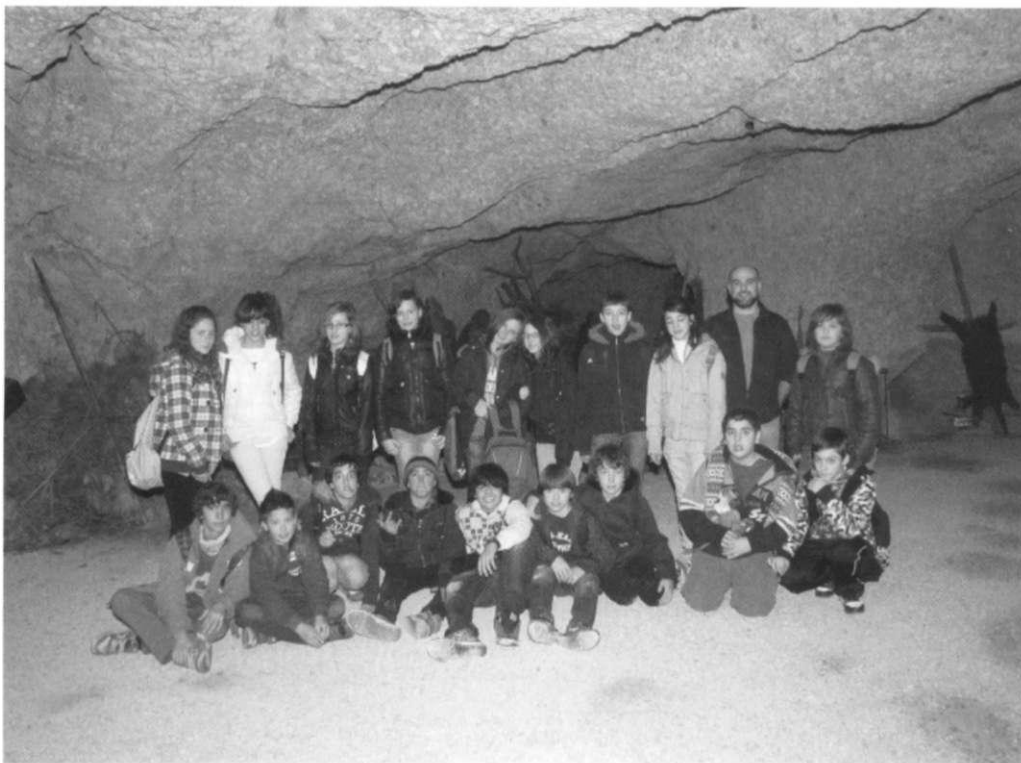
Després van visitar el Museu de la Vida Rural, on descobriren els treballs i les eines que feien servir els nostres avantpassats en la pagesia.

Els alumnes van tornar de l'excursió havent adquirit nous coneixements sobre geologia, prehistòria i món rural.

Anada al zoo

El dies 1 i 2 de març diferents grups d'alumnes de primer d'ESO van visitar el parc zoològic de Barcelona. La visita va durar tot el matí. Havent dinat, els nois i noies tornaren a Moià, feliços

A la cova de l'Espluga de Francolí

Grup d'alumnes al zoo

Evolucions dels dofins

d'haver gaudit d'una jornada molt interessant.

Primer els alumnes es van passejar pel zoo per grups, fent un dossier, on havien de respondre algunes qüestions i curiositats sobre alguns animals que ells mateixos havien de localitzar. També van participar en un taller sobre alimentació i reproducció animal. Com a cloenda, van assistir a una espectacular actuació de dofins.

Maria Balaguer, de primer d'ESO D, ens explica des d'una altra perspectiva la seva experiència, donant-hi el punt d'humor que caracteritza la gent jove:

Tots els treballs tacats d'oli, quin desgavell! Em sembla que no va ser una bona idea fer la fitxa-dossier mentre dinàvem. Uns cap aquí, els altres cap allà... La Mònica i la Judit amb l'entrepà a la mà, el bolígraf, les fitxes, la camera; i les de la Pia... sí, la Maria, la Hans i la Berta, quina fila que feien amb el mapa

enganxat al nas i preguntant a tothom on es trobaven.

Amb tot aquest embolic, una mica més i se'ns menja un paó. Quina feinada vam tenir per fer-lo fora i poder passar. Qualsevol troba els goril·les, en aquell petit món ple de vertebrats tan diferents. Em sembla que fins i tot algú ens va confondre, amb els riures i els moviments tan animals que nosaltres anàvem fent...

I els nois? Era per a veure'ls allà a Tombra dinant tan tranquils, mentre observaven embadalits com prenien el sol els hipopòtams, allà esterrecats.

El que em va agradar més varen ser els dofins, quina passada! Salts, piruetes, precisió i molts esquitxos. Sensacional i molt emocionant: un mamífer aquàtic amb la pell nua i assimilant les ordres d'una persona, és un fet extraordinari.

Quin dia més variat, T1 de març!

Mercè URRIZA

NOTICIES DE L'ESTANY

El divendres dia 12 de febrer els nens i nenes de l'escola, juntament amb mestres i familiars, varen celebrar el carnaval pels carrers del poble. L'endemà, dissabte, a la tarda, al local del cine, la mainada es tornà a disfressar i es féu un berenar. En el Casal de la Gent Gran es va fer una calçotada. Totes aquestes activitats van tenir una bona participació.

El diumenge dia 21 de febrer el senyor bisbe de Vic, Romà Casanova, va fer la visita pastoral a la parròquia de Santa Maria de l'Estany. Després de visitar a casa seva algunes persones malaltes o ancianes, va oficiar la missa, acompanyat pel senyor rector, Mn. Francesc

Xavier Arumí, i pel vicari episcopal, Mn. Joan Casas. Al final, va rebre tothom qui s'acostà a saludar-lo.

El diumenge dia 7 de març es va celebrar el Dia Mundial de la Dona Treballadora amb un dinar de germanor. Cada dona fou obsequiada per l'ajuntament amb una planta. A la tarda, la festa acabà amb un espectacle de Pep Callau.

El dia 9 de febrer va morir Norbert Gaspar i Vila, de cinquanta-un anys. Al cel sia. Donem el condol a la seva família.

Maria Estany ESPARÓ

NOTICIARI

LLEURE I CULTURA

Durant tot el mes de febrer hi hagué a l'Ateneu una exposició de pintura de Roger Abancó.

Els diumenges 14 de febrer i 14 de març es van fer sengles caminades matinals pel Moianès, de la sèrie organitzada per Rivendel (i que després s'expliquen detalladament en articles publicats per la nostra revista).

El 14 de febrer tingué lloc al Club de Golf Montbrú el IV Torneig de Sant Valentí. A les set del vespre, a l'Ateneu, es féu una sessió cinematogràfica.

El dissabte dia 20 del mateix mes, a les nou del vespre, tingué lloc a l'auditori de Sant Josep un concert de viola (Isabel Villanueva) i piano (Daniel Ligorio), acte organitzat per Joventuts Musicals i formant part del cicle Xarxa de Músiques a Catalunya. I el dissabte 6 de març, a la mateixa hora i lloc, es féu un concert de trompa (Pablo Lago) i piano (Velasco Sánchez), de la mateixa sèrie.

El diumenge dia 21 de febrer a les deu del matí, a Can Carner, hi va haver competició d'escacs: Moià contra l'Ateneu Igualadí.

El divendres dia 26 del mateix mes, a dos quarts d'onze de la nit, a l'Ateneu hi hagué un concert de jazz.

El dissabte dia 27 a la una del migdia, a la plaça de Sant Sebastià, es va fer una «Calçotada popular pel comerç», acte organitzat per les JERC de Moià.

El diumenge dia 28 a les set del vespre, a l'Ateneu, es féu una sessió cinematogràfica.

Per al dissabte dia 6 de març, l'AC Puig Rodó va organitzar una excursió a Tuixén-Lavansa (Alt Urgell) per practicar-hi esquí nòrdic. A les onze, al Club de Golf, s'inicià el nou curs de l'escola

infantil de golf i, a migdia, es féu una calçotada.

El diumenge dia 7 del mateix mes a les deu del matí, a Can Carner, hi hagué competició d'escacs: Moià contra Santpedor C.

Per al dimecres dia 10 a dos quarts de deu del matí, al Club de Golf, hi havia programat «Golf i botifarra».

El dissabte dia 13 a dos quarts de deu del matí, també al Club de Golf, es va disputar el Gran Trofeu NACEX, que continuà l'endemà.

El diumenge dia 14 a les deu del matí, a Can Carner, novament competició d'escacs: Moià contra Calaf B. També a les deu, al Circuit Verd, XXI Edició de les 3 Hores de Moià.

El divendres dia 19, a l'Escola Pia, es va fer una sessió de teatre infantil en anglès.

El dissabte dia 20 a les onze de la nit, a l'Ateneu, es va celebrar una «Festa èlfica».

CONSULTA SOBIRANISTA

La comissió «Moià decideix», prosseguint els actes informatius de cara a la consulta sobiranista del 28 de febrer, va convocar, per al diumenge dia 21 de febrer a les sis de la tarda, a l'auditori de Sant Josep, una conferència titulada «Independència, és viable o és una utopia?», a càrrec d'Alfons López Tena; però aquest conferenciant, malalt, hagué de ser substituït per tres joves de la comarca de Bages. L'acte acabà amb un petit refrigeri.

El divendres dia 26 del mateix mes a dos quarts de deu del vespre va tenir lloc, a l'Esplai, l'acte final de la campanya, acte organitzat per les seccions locals de CiU i ERC. Hi intervingueren

Josep Rull (diputat al Parlament de Catalunya per CiU i regidor de l'ajuntament de Terrassa) i Pere Bosch (diputat al Parlament de Catalunya i ex-alcalde de Banyoles). L'acte acabà també amb un refrigeri.

Finalment, el diumenge dia 28 de febrer, com era previst, se celebrà la consulta sobre la independència de Catalunya. El lloc per a votar era la sala petita del Casal; l'horari, de les nou del matí a les vuit del vespre (també s'havia pogut votar anticipadament). Durant la jornada hi hagué actes d'animació: a dos quarts d'una, cercavila amb els Geganters i els Bastoners de Moià; a les cinc de la tarda, a la plaça Major, xocolatada popular i animació infantil, amb jocs d'abans per a petits i grans; a les set del vespre, també a la plaça, sorteig de les lluminetes.

Recordem que la primera onada de consultes populars es va fer el 13 de desembre proppassat en 167 municipis de Catalunya. Aquesta segona onada es féu en 77 municipis, amb una participació (en el conjunt català) del 21%. La tercera convocatòria serà el 25 d'abril d'enguany.

Heus ací els resultats de la consulta a Moià: padró de majors de 16 anys, 4.674; total de vots, 1.260; participació, 26'95%; sí, 1.177 (93'4%); no, 40 (3'1%); en blanc, 34 (2'6%); nuls, 9 (0'7%).

VISITA PASTORAL

Del 31 de gener al 10 d'abril el bisbe de Vic, Romà Casanova i Casanova, ha anat fent la seva segona visita pastoral a l'arxiprestat del Moianès, visitant, per ordre cronològic, les parròquies de Riellsdel Fai, Collsuspina, Sant Quirze Safaja, l'Estany, Moià, Castellcir, Granera, Castellterçol,

Sant Feliu de Codines, Calders, Sant Llorenç Savall, Monistrol de Calders, Sant Feliu de Terrassola i Gallifa. Recordem que les visites pastorals dels bisbes se solen fer cada cinc anys.

A Moià, concretament, el divendres dia 26 de febrer Mons. Casanova va visitar l'Escola Pia, l'Hospital-Residència, la Llar dels Avets i uns quants malalts a casa seva. L'endemà, dissabte dia 27, a les quatre de la tarda es trobà amb el Consell Parroquial; a les cinc, amb els catequistes de l'arxiprestat, i a les set del vespre oficià la missa estacional. Acompanyaven el senyor bisbe el vicari episcopal, Mn. Joan Casas, i el seu secretari particular, Mn. Oriol Pallàs.

LOTERIA

L'administració de loteria de Moià va segellar una butlleta de la Bono Loto lliurada el dia 1 de març i premiada amb 84.416 euros, ja que el seu titular va encertar els cinc números més el complementari. De moment, es desconeix la identitat de la persona afortunada.

Aquesta administració ja ha repartit altres premis els darrers anys. Per Nadal

L'administració de loteria de Moià amb la seva titular

del 2006 va vendre algunes sèries d'un cinquè premi, i en el 2004 i el 2007, dos premis de la Primitiva amb sis encerts, de 463.613 euros i 1.614.103 euros respectivament. L'administradora, Desi Sanchez, s'ha mostrat molt satisfeta pel nou premi.

NOUS ESTABLIMENTS O CURSOS

Recentment s'ha obert una botiga de roba infantil, de la cadena Tric-trac, a l'avinguda de la Vila, 1.

El 13 de març a les set del vespre va començar, a la sala petita del Casal, un curs per a aprendre a ballar sardanes, a partir de l'edat de vuit anys. El curs ha de continuar els dissabtes següents.

Els desitgem èxit.

MISCEL·LÀNIA

Com ja vam informar en el número de gener, la parada de cotxes de línia de la companyia Sagalés ha estat traslladada, des del dia de Cap d'Any prop passat, a

la carretera de Vic, davant el número 11. Ara oferim una fotografia en què es veu un auto de carrera en el nou emplaçament.

El dilluns dia 22 de febrer al vespre, «El reportatge» de TV3 va oferir vistes del Moianès i una breu entrevista del meteoròleg Eloi Cordoní amb Enric Oliveras a les Coves del Toll.

El dimarts dia 23 de febrer a les vuit del vespre, a Can Carner, es va fer un «taller participatiu» entre la regidoria municipal de Participació Ciutadana i representants d'entitats de la vila, amb vista a elaborar un «Pla director de participació ciutadana» de Moià.

El diumenge dia 14 de març es va celebrar la festa dels Jocs Florals de Calella, en la seva vint-i-vuitena edició. Doncs bé, hi actuà de mantenidora la poetessa moianesa Josefina Pons i Puigcorbè. El seu parlament fou molt aplaudit.

El Cercle Artístic del Moianès ha difós un díptic amb les bases del seu concurs

La nova parada de cotxes de línia

de dibuix infantil i juvenil de Setmana Santa.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Roger Molla i Herrero, fill de Josep Manel i de Maria Lluïsa, dia 14 de febrer.

Lídia Salés i Armadans, filla de Jordi i de Montserrat, dia 18 de febrer.

Guillem Riera i Garcia, fill de Xavier i de Luci, dia 19 de febrer.

Nil Carriqui i Lorente, fill de Javier i de Mireya, dia 27 de febrer.

Marcel Purtí i Alvarez, fill de Toni i d'Olga, dia 1 de març, a Barcelona.

Isolda Matavaques i Tarter, filla de Marc i de Margarida, dia 11 de març, a Vic.

L'enhorabona als venturosos pares.

Defuncions

Concepción Ruiz Ruiz, de vuitanta-nou anys, vídua de Francisco Ruiz, dia 19 de febrer.

Carme Gallaguet i Clusella, de vuitanta anys, vídua de Sebastià Colomer, dia 3 de març.

Ramiro Busoms i Heras, de seixanta-sis anys, dia 10 de març.

Esperança Gené i Fusalba, de vuitanta-sis anys, dia 11 de març.

Francesc Llobet i Maranges, dia 12 de març.

Rosario León Silva, de vuitanta-quatre anys, vídua d'Antonio Alcantarilla, dia 14 de març.

Matilde Rubió i Canadell, de cent anys, vídua de Jaume Roca i Catot, dia 19 de març.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIÓ

En LATOSCA anterior, p. 19, hi havia un peu de foto que deia «Ramon Vila» en lloc de dir «Ramon Soler». Dispenseu l'error.

Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al pròxim número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 25 d'abril, en què tancarem l'edició. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Mojà, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. Agraïrem també que els encarregats de repartir programes per les botigues i cartelleres ens en deixin un exemplar a la nostra bústia de Can Carner (on també hom pot disposar la correspondència adreçada a LATOSCA). Gràcies.

Així mateix, valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

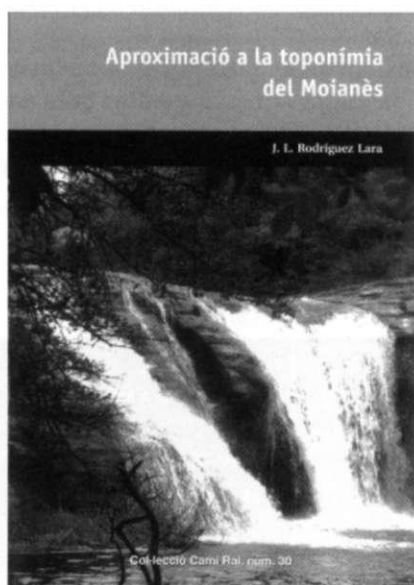
✓ LAMINES IMPERMEABILITZANTS
✓ PREPARATS ASFÀLTICS
✓ MÀSTICS I PERFILS PER A JUNTS
✓ AÏLLADORS TÈRMICS I ACÚSTICS

✓ ADITIVS PER A MORTERS I FORMIGONS
✓ PINTURES PER A LA CONSTRUCCIÓ
✓ PRODUCTES ANTICORROSIUS

ASFALTEX
Prestigi en Impermeabilització

Ctra. Molins de Rei a Rubí, km. 7,3 VALLDORREIX (Barcelona) ☎ 936 747 112 • Fax 935 894 393 E-mail: asfaltex@adv.es http://www.asfaltex.com

Un llibre indispensable:
Moià, 1947-2006.
«La Tosca», seixanta
anys de vida moianesa,
 de Jaume Clarà i Arisa,
 profusament il·lustrat

Un llibre important:

***Aproximació
a la toponímia
del Moianès,***

de J.L. Rodríguez Lara.

Recull dels noms de lloc dels deu municipis
de la nostra comarca natural

Per a dents
més blanques

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.